

Tisdagen den 26 mars

Kl. 13.00–15.53

§ 1 Återrapportering från Europeiska rådets möte

*Återrapportering från
Europeiska rådets
möte*

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! I slutet av förra veckan träffades EU:s ledare i Bryssel. Mötet inleddes på torsdag eftermiddag med den fråga som sedan kom att präglade mötet, nämligen diskussionerna om Storbritanniens utträde ur EU. Diskussionerna pågick långt in på kvällen.

Inför mötet hade premiärminister Theresa May ansökt om att utträdesdatumet skulle skjutas upp till den 30 juni, i stället för det tidigare datumet den 29 mars. Samtidigt bad hon om att EU skulle godkänna den så kallade Strasbourgöverenskommelsen, som bland annat klargör att EU:s avsikt inte är att den så kallade irländska reservlösningen ska bli permanent samt anger hur en tvist om tolkningen av reservlösningen ska hanteras.

Europeiska rådets ordförande Donald Tusk menade inför mötet att EU borde godkänna förlängningen, men endast på villkor att utträdesavtalet först godkänns av det brittiska underhuset.

Diskussionerna vid Europeiska rådet inleddes med att premiärminister May redogjorde för sin syn på läget. Därefter övergick vi till att, inom kretsen av de 27 övriga medlemsstaterna, diskutera hur EU skulle förhålla sig till den brittiska ansökan.

Även om vi i huvudsak var överens om EU:s linje fanns en hel del politiska och rättsliga frågor att ta ställning till. Till att börja med står Europeiska rådet helt enat bakom det utträdesavtal som både Europeiska rådet och den brittiska regeringen har godkänt. Avtalet är det bästa möjliga för såväl briterna som EU. EU har varit tillmötesgående i att försöka underlätta ett brittiskt godkännande, bland annat genom framtagandet av den så kallade Strasbourgöverenskommelsen, som Europeiska rådet nu också godkände.

När det gäller förlängning av förhandlingsperioden fanns det i grunden en vilja att tillmötesgå premiärminister Mays begäran, men med vissa justeringar med hänsyn till Europaparlamentsvalet. Vi enades därför om en förlängning till den 22 maj, förutsatt att det brittiska parlamentet godkänner utträdesavtalet.

Datumet är satt med tanke på att premiärminister May har varit tydlig med att Storbritannien inte kommer att anordna val till Europaparlamentet. Eftersom varje medlemsstat är skyldig att anordna sådana val måste Storbritannien lämna EU före Europavalen, som hålls mellan den 23 och den

Prot. 2018/19:67
26 mars

*Återrapportering från
Europeiska rådets
möte*

26 maj. I annat fall skulle EU riskera ett läge där Europaparlamentets sammansättning inte uppfyller fördragets regler.

Om underhuset skulle rösta ned utträdesavtalet en tredje gång förväntas den brittiska regeringen senast den 12 april återkomma till Europeiska rådet med en indikation om vägen framåt. Denna överenskommelse slöts i Europeiska rådet efter det att den hade förankrats med den brittiska sidan.

Även om det kan finnas en frustration över den utdragna processen har vi samtidigt anledning att vara nöjda med detta resultat. Risken för att Storbritannien lämnar EU utan avtal redan nu på fredag undviks, och det ges lite mer tid att hitta en lösning om utträdesavtalet åter skulle röstas ned. Nu ligger frågan helt i händerna på Storbritannien.

Samtidigt som vi kommer att fortsätta att göra vad vi kan för att få till ett ordnat utträde intensifieras beredskapsplaneringen och förberedelserna för ett avtalslöst brexit. Regeringen och myndigheterna har förberett sig noga för ett sådant scenario och har beredskap att möta konsekvenserna. Vi hoppas naturligtvis fortfarande att det går att undvika en sådan situation.

Fru talman! Fredagen inleddes med ett högtidlighållande av 25-årsjubileet för EEA-avtalet, med deltagande av statsministrarna från Island, Norge och Liechtenstein. Därefter behandlades resterande frågor på dagordningen.

Vi hade en förberedande diskussion inför toppmötet mellan EU och Kina, som ska äga rum den 9 april. Frågor som rör Kina diskuteras ju alltså såväl i Sverige som i andra medlemsstater. Det är därför bra att EU:s stats- och regeringschefer nu fick tillfälle att diskutera hur vi på bästa sätt gemensamt förhåller oss till Kina. Jag underströk vikten av att EU har en gemensam och bred hållning som omfattar såväl frihandel som freds- och säkerhetsfrågor och mänskliga rättigheter. Jag tog i samband med detta också upp frågan om Gui Minhai.

Fru talman! Diskussionen om Kina är också nära kopplad till frågorna om jobb, tillväxt och konkurrenskraft, som också var på dagordningen. Det är glädjande att det inspel om den inre marknaden som jag hade gjort tillsammans med 16 likasinnade kollegor fick ett tydligt avtryck i slutsatserna. Det gemensamma initiativet handlar om övergång till en koldioxid-snål ekonomi, tjänstehandel, ett bättre genomförande och anpassning till den digitala utvecklingen.

Samtidigt kan vi konstatera att det råder delvis olika syn på frågor om statsstöd och konkurrens. Vissa ser dessa regler som hinder för företagens möjligheter att växa och konkurrera globalt. Vi menar tvärtom att reglerna behövs för att säkra en fungerande inre marknad, något som är helt avgörande för industrins och alla företags konkurrenskraft. Regeringen kommer alltså att fortsätta att hålla dessa frågor högt på dagordningen och bidra till inriktningen för det fortsatta arbetet.

Fru talman! Ett annat prioriterat område är naturligtvis klimatfrågorna. Inför mötet hade vi tillsammans med en grupp likasinnade drivit på för en ambitiös inriktning. Det resultat vi fick innebär ett bra avstamp, och vi kommer att fortsätta att driva på för ett så ambitiöst utfall som möjligt när Europeiska rådet återkommer till frågan om klimatet redan vid mötet i juni.

Europeiska rådet följde även upp det arbete som sker i syfte att motverka desinformation. Detta är aktuellt inte minst inför vårens Europaparlamentsval. Regeringen står bakom de åtgärder som har vidtagits för att stärka EU:s hantering av desinformation och stöder att frågan fortsatt är prioriterad.

Europeiska rådet uppmärksammade slutligen att det nu i mars är fem år sedan Ryssland inledde sin olagliga annektering av Krim. Det är viktigt att EU tydligt noterar detta och fortsätter att markera mot det ryska agerandet i Ukraina.

Fru talman! Detta var återrapportering från mötet.
(Applåder)

Anf. 2 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

Det har varit en lång resa med många diskussioner och förhandlingar för statsministern, där brexit har stått i fokus. Jag förstår att det var så även denna gång. Efter nästan varje återrapport har vi stått här och talat om brexit. I december ville vi inte spekulera om vad som skulle hända. Vi är såklart överens om att britterna inte ska krascha ut ur EU, för det vore det sämsta för britterna själva, för oss svenska medborgare och våra företag och för EU.

Efter gårdagskvällens utveckling känner jag och alla andra såklart en viss oro. Jag gläds dock åt att vi från Sveriges sida har stått enade kring att vi vill ha ett ordnat utträde. Jag hör att regeringen säger att den är redo för en hård brexit. Det tror jag, och jag är övertygad om att statsministern har gjort vad han har kunnat för att se till att det ska bli så ordnat som möjligt.

En annan fråga som diskuterades, förutom brexit, är ju klimatförändringarna. Det är en fråga som är av sådan vidd och art att vi inte har tid och råd att inte göra de insatser som faktiskt ger störst skillnad. Det är viktigt att Sverige och EU inte bara för en politik som gör att utsläppen minskar snabbt, utan vi måste också visa andra att det går att förena omställningen med en fortsatt ekonomisk utveckling och stärkt konkurrenskraft.

Som jag tog upp i EU-nämnden när statsministern var där i förra veckan kan man läsa IPCC:s rapport från förra året om att det finns olika scenarier, och i samtliga lyfts kärnkraften fram som en avgörande energikälla för att minska beroendet av kol.

I den svenska ståndpunkten som vi beslutade om tillsammans med miljöministern för någon månad sedan lyftes denna fråga också upp. Jag hörde vad statsministern svarade förra veckan, men jag undrar om det var något annat land eller några andra medlemsstater som tog upp kärnkraften som en viktig del för att nå klimatmålen.

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag tycker också att det känns väldigt bra att vi har en enighet om hur vi hanterar brexit. Det är en otroligt komplicerad process, och fortsättningen kommer att bli väldigt komplicerad. Även om det blir ett ordnat utträde är det mycket som ska hanteras. Om det skulle bli ett oordnat och avtalslöst utträde har vi en väldigt svår situation. Men vi försöker på alla sätt att bjuda till för att det ska bli ett ordnat utträde. Det är bra att vi i Sverige är eniga om detta. Jag kan säga att hela EU-27-gruppen är enig

om att försöka, men det finns naturligtvis gränser. Nu är bollen i Storbritanniens knä.

När det gäller klimatet diskuterades de olika energislagen inte specifikt. Jag ska inte säga att ingen nämnde kärnkraft eller andra energislag, men det är ingen sådan diskussion som vi är inne i. Diskussionen har legat mer på den nivå som slutsatserna visar på. Det finns en viss delad uppfattning mellan dem som vill gå väldigt långt fram – Sverige är med i det gänget och vill se till att vi hanterar detta snabbt och resolut – och dem som säger att vi har för stora problem framför oss och vill vara lite försiktigare i hur vi uttrycker oss.

Jag tycker att det blev bra att det blev tydligt skrivet som förslaget också var, att det är en och en halv grad som vi siktar på. Det är den mer ambitiösa delen av Parisavtalet, och det tycker jag är helt rätt. Då ska vi naturligtvis se till att EU ligger i framkant för att förverkliga det.

Vi lyckades tidigarelägga diskussionen om detta i Europeiska rådet. Som jag sa i mitt anförande kommer frågan nu att tas upp i juni igen. Syftet med detta är att vi ska hitta en gemensam strategi inför det att generalsekreteraren har sitt stora möte i september i New York om klimatfrågor.

Anf. 4 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Tack, statsministern! Jag kan ändå inte låta bli att fortsätta undra om detta med kärnkraften. I slutsatserna nämner man ju under rubriken ”Jobb, tillväxt och konkurrenskraft” att man fortsättningsvis ska jobba med den långsiktiga visionen om EU:s industriella framtid. Jag har svårt att se hur man inte kan lyfta hållbarhetsfrågorna och energiförsörjningen utan att blanda in klimatfrågor och kärnkraft.

Detta leder mig till en annan fråga med anledning av det som statsministern lyfte inför mötet i juni i år. I slutsatserna finns en skrivning om att arbetet ska intensifieras, och det sa statsministern nu också. Vad är det som regeringen avser att göra för att intensifiera arbetet för att komma fram med en strategi till mötet i juni 2019?

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller det första är det precis korrekt som sägs. Den industriella utvecklingen och omställningen har, menar jag, alla möjligheter att gå hand i hand. Vi ligger längst fram. Därför tycker jag att det är bra att Sverige under lång tid inte har drivit de här frågorna, för det innebär att vi nu kan vara i spetsen och säga att det går att kombinera en bra ekonomisk utveckling med att minska utsläppen. Inte minst vår koldioxidskatt är faktiskt ett föredöme. Flera länder börjar nu tala om att de också vill införa en koldioxidskatt.

När det däremot gäller specifika energislag är ordningen den att EU inte bestämmer hur de olika länderna ska göra sin energimix, utan det bestämmer de själva. Jag tycker att det är bra, för vi har i Sverige en bred överenskommelse om hur vi ska hantera detta. Vad vi ska återkomma till i juni är exakt den här typen av frågor: Hur kan vi samtidigt minska utsläppen, se till att vara konkurrenskraftiga, ha bra ekonomisk utveckling och göra det med frihet för människor?

Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Tack, statsministern, för åiterrapporten! Frågan om Kina har ju varit uppe på det här mötet. Hur vi i Europeiska unionen ska hantera de framtida relationerna med det landet kommer nog att vara en av våra största utrikespolitiska utmaningar. Vi är dock väldigt glada över att toppmötet med Kina är på väg att bli av och denna fråga hamnar i fokus.

Nyligen rapporterade dock Reuters att kommissionen snart kommer att meddela att man inte kommer att föreslå någon europeisk lagstiftning för att hantera risken för kinesiskt spionage i europeisk infrastruktur. Kommissionen hänvisar i stället till den nya cybersäkerhetsakten, vilken tyvärr antagligen inte är tillräcklig för att hantera problemet.

Om detta stämmer ser Sverigedemokraterna det som mycket beklagligt. Det ligger dessutom i frågans natur att vad gäller cybersäkerhet kommer unionen inte att bli starkare än dess delar. Det är en kedja som inte är starkare än dess svagaste länk.

Det finns enligt oss skäl att anta att samtliga EU-länder själva inte kommer att kunna hantera den här frågan på ett bra sätt.

Jag vill därför fråga statsministern om han anser att det är lämpligt att EU släpper den här pucken och lämnar över ansvaret till medlemsländerna.

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Vi är eniga om att vi måste ha ett samarbete för att mota den här typen av aktiviteter, om jag uttrycker mig så. Det är bra att Sverigedemokraterna nu också ser fördelarna med EU och inte längre vill ha ett utträde.

Sedan kan detta hanteras både på EU-nivå och på nationell nivå. Det ska, menar jag, hanteras också på nationell nivå. Exakt vilken väg kommissionen väljer kan man diskutera, men vi är överens om att vi måste bli mycket bättre på att upptäcka och motverka cyberhot mot oss. Det är ställt utom allt tvivel, och det kommer vi också se till att göra både på EU-nivå och på nationell nivå.

Vi får återkomma till vad detta innebär på EU-nivå, men det råder inget tvivel om att alla har intresse av att se till att vi ska vara så säkra som möjligt också i det här perspektivet.

Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag tackar statsministern så mycket för svaret.

Mot bakgrund av att EU inte är villigt att ta ansvar i den här frågan faller ju ansvaret över på medlemsstaterna. Kan vi här i Sveriges riksdag känna oss trygga med att den här regeringen kommer att ställa upp regler som ser till att utrustning från bolag som kan antas ha koppling till exempelvis kinesisk underrättelsetjänst inte kommer att bli en del av det svenska 5G-nätet?

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Nu var det svenska 5G-nätet inte uppe till behandling vid Europeiska rådets möte. Det här är ändå en avrapportering från Europeiska rådet. Men jag kan ändå säga till Ludvig Aspling att regeringen arbetar mycket systematiskt med alla typer av säkerhetsfrågor, inklusive denna. Det innebär att vi också förstärker lagstiftningen på ett antal områden. Vi

förstärker verktygen för att upptäcka det som vi behöver göra, men det är kanske en annan debatt.

Anf. 10 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Tack så mycket för rapporten, statsministern! Inför mötet i fredags var det ett läge som gällde i det brittiska parlamentet, och ett annat läge gällde när ni hade toppmötet. Nu är det ett nytt läge som gäller. Det är under ständig förändring, och det är svårt att spekulera i vad som händer och vad det ska bli av detta.

I åiterrapporten beskriver statsministern att hotet om en hård krasch ut nu på fredag är avvärijt. Men det känns samtidigt som om det är osäkert och tveksamt om det är avvärijt totalt sett, tvärtom. Det är lite fördröjt.

Hur gick diskussionerna på Europeiska rådets möte? Vad kan man påverka, eller vad kan man göra för att de ska hantera bollen rätt? Det är precis som statsministern säger: De har bollen. Men för alla är det värdefullt om det kan bli ett bra avslut. Finns det någonting som pågår bakom kulisserna? Det är den ena delen.

Den andra delen är kopplad till klimatet. Jag hade en fråga när du var hos oss i EU-nämnden i onsdags. Den var kopplad till detta med att driva på för nettofullsläpp. Statsministern beskrev att Sverige har drivit den frågan men att man inte har fått gehör för att föra fram detta, till 2050, i dokumenten. Vilka länder är det som sätter sig på tvären? Finns det någon plan för hur Sverige kan agera mellan dessa toppmöten för att flytta fram positionerna och få fler att vara på spåret, så att vi så småningom kan få en enighet även kring dessa frågor?

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Tack, Annika Qarlsson, för frågorna! Först gäller det brexit. Precis som beskrivs är detta väldigt svårt att veta, för det är en sådan otrolig spänning i frågan i Storbritannien, vilket är naturligt. Frågan är svår.

Senast i dag hörde vi de kanske mest tydliga brexitörerna säga att endera är det ett avtal och utträde eller så är det ingen brexit. Vi vet att en klar majoritet i underhuset inte vill ha ett avtalslöst utträde, utan de vill på något sätt se till att få ett avtal. Och är det dessa två parametrar och en majoritet som inte vill ha det avtalslöst får det bli något annat. Men det är faktiskt väldigt svårt att spekulera i detta. Det är helt korrekt att det inte är avgjort bara för att vi har undvikit avgörandet nu på fredag. Det kan fortfarande bli så här. Storbritannien har bollen.

Ett sätt att visa detta är datumet, den 12 april. Det är satt för att Storbritannien självt har sagt att man senast då måste ge besked om huruvida man vill ordna ett val till EU-parlamentet, helt enkelt. Man har fram till dess att fundera över: Vad är den andra vägen? Det inkluderar en möjlighet att faktiskt säga: Då ordnar vi ett EU-parlamentsval, och då blir vi kvar under en längre tid. Det är ett sätt för oss att visa att vi är beredda att vara pragmatiska.

När det gäller klimatet har vi försökt göra detta inför mötet, och andra like-minded uttryckte samma sak under mötet. Men det är stopp. Det går inte att komma överens om just den frågan. Det är framför allt Visegrád-länderna som är emot. De vill inte sätta upp detta. Jag tycker fortfarande att det är bra att vi har uttryckt 1,5-gradersmålet. Jag tror att det är bättre

om vi nu fortsätter att ta upp fler av frågorna i rådet och inte i Europeiska rådet, för då har vi fler möjligheter att få majoritetsbeslut.

Prot. 2018/19:67
26 mars

*Återrapportering från
Europeiska rådets
möte*

Anf. 12 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Det är intressant att se vad de landar i. En positiv konsekvens, om man kan uttrycka det så, av detta med brexit är att det blir tydligt för Sverige men också för alla andra länder vad det faktiskt innebär att vara med och att inte vara med. Det är väl en av de saker som man ändå kan sätta upp på pluslistan i den här diskussionen, även om jag tror att vi hade kunnat vara utan detta.

Men om de lämnar besked före den 12 april kommer alltså hela Europeiska unionen att vara beredd att låta dem ordna val till Europaparlamentet. Det finns en beredskap för att det är möjligt. Den 12 april är det datum då beskedet måste ges hemåt men även till EU, gissar jag.

Jag kommer tillbaka till klimatfrågan. Vad är det för hinder? Att man har stora kolgruvor och liknande förstår jag. Men finns det något vi kan göra för att stärka utvecklingen?

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Först gäller det brexit. Ja, det finns en beredskap. Om Storbritannien är medlem den 23 maj, när valen påbörjas, måste man hålla EU-parlamentsval. Och Storbritannien har själv sagt att man måste besluta om detta senast den 12 april för att hinna med sin process. Det är därför just den 12 april står där. De har den möjligheten, men då innebär det att de vill ha en förlängning av något slag. Då har vi sagt att vi är redo, just för att vi vill hitta alla möjliga sätt, så att det inte ska bli ett oordnat utträde. Men bollen ligger nu hos Storbritannien.

Sedan gäller det hinder för nettonollutsläppsskrivningen. Man säger: Vi har så pass mycket kvar att göra. Vi kommer inte att hinna. Det blir för dyrt och så vidare.

Här gäller det att försöka hjälpas åt och att få så många idéer som möjligt för att få ned utsläppen, för det är fortfarande en och en halv grad som gäller.

Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen från Europeiska rådet! Slutsatserna är som ofta en blandning av olika saker. Det är kanske inte riktigt en kioskvältare, utan det är rätt allmänna formuleringar. Det gäller inte minst på klimatområdet, där man talar om att uppfylla Parisavtalet samtidigt som ingenting tyder på att EU är på väg att göra det. Det krävs betydande skärpningar av politiken.

Vi hade gärna sett att man hade klargjort att EU:s egna subventioner till fossil industri och till annan klimatförstörande verksamhet skulle upphöra och att man skulle omorientera Europeiska investeringsbanken till att sluta ge lån till fossilinvesteringar och i stället ge lån till en grön investeringsbank. Det är någonting som länderna behöver i sin omställning. Vi hade också gärna sett att EU:s egen verksamhet hade setts över så att man inte bidrar till så stora utsläpp. Men det finns kanske möjlighet att ta upp det senare.

När det gäller Kina uppskattar vi att statsministern lyfter fram fallet Gui Minhai. Det är viktigt att insistera på att göra det. Vi hoppas att det

också innebär att hans fall kommer att lyftas fram inom ramen för det kommande toppmötet, så att man sätter EU:s kraft bakom de orden.

Då kommer jag till frågan om brexit. Det är inte så förtroendeingivande att se den brittiska regeringens agerande. Det är lite som att se en bil komma in i en kurva i för hög hastighet och få sladd. Man vet inte hur detta kommer att sluta. Problemet är att det berör väldigt många människors vardag, inte minst alla de tusentals briter som kanske bor och arbetar och har sina familjer i Sverige. De är bekymrade för vad detta innebär för deras möjligheter att leva och arbeta här under reglerade förhållanden.

Jag skulle bara vilja försäkra mig om att statsministern är säker på att de förberedelser som finns innebär att briter som bor i Sverige kan vara lugna över att detta kommer att lösas även om man inte får ett utträdesavtal.

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Först gäller det slutsatserna. De kanske aldrig kan betraktas som kioskvältare, men det beror väl på att Europeiska rådets uppgift är att ange en riktning på ett antal områden. Jag menar ändå att det är väldigt tydligt att det är just en och en halv grad som gäller, inte två grader. Det är den tuffare vinklingen av Parisavtalet. Jag tycker att det är helt rätt att vi har fått det dit. Vi hade gärna velat ha in nettonollutsläpp men, som jag redovisade tidigare, fick vi inte in det.

Sedan gäller det fortsättningen på detta. Det är viktigt att se den helheten. Det är inte bara Europeiska rådet som ska diskutera den frågan. Det ska också vidare till just rådet. Vad blir slutsatserna vad gäller både ECB och den egna verksamheten? Låt oss driva på för en så offensiv hållning som möjligt. Då har vi större möjligheter att få igenom det i rådet än i Europeiska rådet. Detta får inte ses som någon slutpunkt, utan det är en deletapp. Nu gäller det att driva det vidare för att vi ska få ett så brett genomslag som möjligt, så att vi faktiskt kan leverera en och en halv grad.

Sedan gäller det Kina. Ja, jag tog upp Gui Minhai. Jag håller fast vid den princip vi har haft tidigare: att det gäller att göra detta på bästa möjliga sätt för den berörda personen i varje givet fall. Men det är ingen tvekan om att EU-institutionen liksom enskilda medlemsstater i EU har hjälpt Sverige i just detta fall, och det kommer att fortsätta.

Sedan gäller det brexit. Ja, regeringen gör ett antal olika förberedelser. Det gäller inte minst, naturligtvis, medborgarna. Något av det viktigaste har varit att de svenska medborgare som finns i Storbritannien – det är ungefär 100 000 – inte helt plötsligt ska ställas på bar backe i en stor osäkerhet. Motsvarande gäller naturligtvis för brittiska medborgare i Sverige. Vi förbereder för båda de alternativen så att det ska bli så bra och så säkert som möjligt.

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret! Jag uppskattar verkligen ambitionen att se till att de enskilda svenskarna i Storbritannien eller briter i Sverige inte drabbas av den brittiska regeringens oförmåga att lösa det här. Jag tror att det är viktigt också för den framtida relationen mellan Storbritannien och Sverige.

När det gäller klimatfrågan är det gott och väl att 1,5-gradersmålet finns där. Det har absolut sin betydelse. Men det finns ett problem i både

EU och Sverige, och det är att vi vet att även om vi skriver det där så är det inte dit vi är på väg. Vi är inte på väg dit i EU, och vi är inte på väg dit i Sverige. För att klara det krävs betydligt mer kraftfulla åtgärder än i dag, och det är där problemen startar. Då kan man inte ha en europeisk investeringsbank som lånar ut miljarder till fossilinvesteringar. Sverige kan inte bygga ut Arlanda flygplats, och vi kan inte bygga en fossilgasterminal i Göteborg.

Det är alltså handling som behövs, och här menar jag att Sverige borde gå i bräschen och kräva dessa grundläggande förändringar som jag faktiskt tror att vi kan klara.

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Sverige går i bräschen. Sverige är nog det land som både de facto har agerat tydligast och mest – tillsammans med likasinnade, ska sägas – och som i EU-kretsen betraktas som ett av de länder eller kanske det land som ligger allra främst i klimatpolitiken. Det ska vi vara stolta över. Det är alltså inte något som vi ska göra utan något som vi redan gör, och där ska vi vara kvar.

Jag delar uppfattningen att diskussionen om vad vi gör mer konkret måste fortsätta. Men val av exakta verktyg kommer inte att vara en diskussion för Europeiska rådet, utan det ska någon annan besluta om. Det är rätt och har betydelse att Europeiska rådet ändå har gett den här inriktningen. Det är som sagt inte alltid lätt att få med alla länder på den här typen av frågor, men nu har vi det skrivet. Låt oss använda oss av det och göra det så offensivt som möjligt. Vi ska fortsätta att leverera bra klimatpolitik.

Anf. 18 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

På toppmötet diskuterades många viktiga frågor, men kanske var ändå frågan om Storbritanniens utträde den viktigaste. Ett för Sverige viktigt land är på väg att lämna Europeiska unionen, något som jag beklagar. Samtidigt måste utträdet ske på ett så korrekt och smidigt sätt att det inte uppstår problem. Där har vi redan tagit vissa beslut på kort sikt som åtminstone ska minska skadorna om Storbritannien kraschar ut ur EU, även om ingen de facto och i praktiken vet hur det kommer att gå för människor och företag.

Statsministern var ju på toppmötet med och tog beslut om att senare lägga utträdet ur unionen utan att särskilt överlägga med EU-nämnden. I EU-nämnden stipulerades inget datum för hur långt statsministerns mandat räckte. Min fråga är därför: Vilket mandat anser sig statsministern ha för att ytterligare förlänga avtalet med britterna? Det kan ju komma upp en sådan fråga.

På mötet diskuterades sysselsättning, tillväxt och konkurrenskraft. Flera bra rådsslutsatser antogs kring frihandel, företagens villkor, kompetensutveckling och sociala frågor. Vi kristdemokrater känner dock, som statsministern mycket väl känner till, en oro för att EU börjar lagstifta på områden som är nationell kompetens, till exempel skatter och socialförsäkringar.

Jag har även en annan fråga: Jag undrar om den feministiska regeringen med statsministern i spetsen försökte få till någon skrivning om kvinnors roll på arbetsmarknaden för ökad tillväxt i EU.

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Den första frågan om att senarelägga utträde gäller alltså efter det som nu är beslutat och vid nästa möte, om jag förstår Désirée Pethrus rätt. Vi återkommer naturligtvis till EU-nämnden, men jag har varit starkt förvissad om att vi är eniga om att det är viktigt att få till ett ordnat utträde. Om det i detta skulle ingå en förlängning har jag inte känt någon som helst tvekan om att det faktiskt är en del av detta. Inte till vilket pris som helst – det finns ramar för detta – men att vi nu beslutar i det här. Det är också väldigt tydligt att beslutet nu ligger i Storbritannien: Vad vill man?

Skulle det vara så att Storbritannien vill hitta en lösning som inte innebär ett snabbt utträde eller ett utträde utan avtal utan vill förlänga och se möjligheterna får EU-nämnden säga till om man inte tycker att vi ska göra det. Men jag har hittills inte uppfattat något annat än att vi är överens om att försöka hitta en väg till ett ordnat utträde. Vi återkommer naturligtvis till EU-nämnden inför nästa möte.

Så har jag sett det, och jag menar att det beslut vi har tagit ligger inom det mandat som EU-nämnden har gett. Vi vill försöka hitta en väg, och då innebär det – inklusive det här om den 12 april – att om då britterna vill ska vi vara positiva till att försöka ordna det på något sätt.

När det gäller sysselsättningen och kvinnors roll på arbetsmarknaden är det någonting som den feministiska regeringen har gett uttryck för hur många gånger som helst. Det är ingen tvekan om att både EU och världen vet hur vi ser på detta. Det var inte uppe här specifikt, men vi har ingen annan uppfattning än exempelvis att kvinnors sysselsättningsgrad behöver öka. Vi vet ju att då tillför vi också rejält med bnp.

Anf. 20 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack för svaret! Självklart vill vi också ha ett ordnat utträde. Jag bara undrar hur långt mandatet räcker om Storbritannien skulle vilja ha förlängt kanske ett år eller så. Då bör väl EU-nämnden ändå vara involverad, så att mandatet för statsministern inte är hur långt som helst. Det var lite så jag menade – jag vill bara mota Olle i grind.

Även Parisavtalet och klimatet var uppe på toppmötet, och både i FN:s IPCC-rapport och i kommissionens egen plan för klimatet talar man om att det måste vara både förnybart och kärnkraft. Hur avser Europeiska rådet att gå vidare med kommissionens rapport om en renare miljö och klimatmålen? Måste man ändå inte nämna kärnkraften vid sidan av det förnybara i kommissionens rapport och arbete tillsammans med Europeiska rådet?

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Om Storbritannien återkommer före den 12 april och säger att de vill vara kvar är det en sak. Om man återkommer före den 12 april och säger att det här utträdesavtalet inte kan godkännas, utan vi vill hitta en annan lösning, då tycker jag vi ska hjälpas åt att hitta den lösningen. Då är det också ett nytt möte i Europeiska rådet, och inför det kommer jag naturligtvis som alltid att också konsultera med EU-nämnden.

När det gäller klimatfrågan vet jag inte exakt vad kommissionen kommer att skriva, men det är viktigt att vi har en gemensam ambition när det gäller både klimatpolitiken och energipolitiken. Vilka energislag som re-

spektive medlemsstat tänker använda i sin energimix avgörs dock av respektive medlemsstat. Jag tycker att det är en bra ordning. Vi har en långsiktig, bred energiöverenskommelse i Sverige. Låt oss hålla oss till den, så tror jag att det här går bra.

Anf. 22 TINA ACKETOFT (L):

Fru talman! Tack så mycket, statsministern, för redogörelsen! Jag skulle gärna ta en kärnkrafts- och klimatdebatt, men det kan vi kanske lämna till ett annat tillfälle.

Brexit är ju ett sorgebarn som har följt oss ganska länge, och som det ser ut nu är tydligen den hårda kraschen avvärjd. Om man i stället får spela lite på den positiva felan skulle jag vilja fråga: Finns det över huvud taget något manöverutrymme om det skulle visa sig att man inte vill fortsätta med detta utträde? Finns det utrymme för att ta upp en diskussion om Storbritannien vill stanna kvar? Det hade ju varit den allra bästa lösningen som en Sverigevän, EU-vän och vän av Storbritannien som jag ser det.

Jag tackar också statsministern för att man har lyft upp diskussionen om Kina och de mänskliga rättigheterna. Precis som Jonas Sjöstedt tog upp hoppas även Liberalerna att man på det här toppmötet just specifikt tar upp Gui Minhais vedervärdiga situation. Man får heller inte glömma de minoriteter som hela tiden skickas till omskolningsläger, som det så vackert kallas – snarare gulag eller liknande i mina öron. Jag skulle vilja veta om statsministern avser att lyfta upp dessa frågor när det gäller mänskliga rättigheter på det kommande mötet.

När det gäller jobb, tillväxt och konkurrenskraft så ju statsministern själv, och det här är någonting som vi är medvetna om sedan tidigare, att vissa ser konkurrensen som ett problem. Det finns en risk att vissa länder, till exempel i ljuset av vad USA sysslar med, kommer att fortsätta den negativa diskussionen eller tveksamheterna inför fri konkurrens och i stället börjar ägna sig åt en massa tullar och handelshinder. Hur går diskussionerna? Kan man fortfarande känna att det är frihandeln som faktiskt är den lysande stjärnan när vi pratar EU, eller kryper det in mer och mer nationalistiska tongångar och i så fall från vilka länder?

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Låt mig först säga något om brexit. Om Storbritannien skulle ändra sig och uttrycker att de vill avbryta artikel 50-förfarandet måste Europeiska rådet ta ställning till det. Om jag ska ge mig på en gissning har jag svårt att se att vi skulle anse att det är bra att avbryta processen. Min gissning är att vi skulle försöka hitta ett positivt svar. Det är så det måste gå till. Jag har svårt att se att Storbritannien helt plötsligt skulle avbryta förfarandet. Men allt kan hända, så låt oss hålla öppet även för det. Det är i alla fall den svenska regeringens position. Jag kan ge uttryck för att regeringen skulle försöka hitta ett positivt svar.

Sedan var det frågan om Kina och minoriteter. Av den anledningen har regeringen drivit att samarbetet handlar om mer än frihandel, industri och innovation. Dels är freds- och säkerhetsfrågorna viktiga i samarbetet, dels är också frågorna om mänskliga rättigheter viktiga. De ligger där som en av tre delar, och det är av det skälet vi har drivit på dem. Det får inte bara vara fråga om handel och affärer – de är i och för sig viktiga – utan det finns en mycket djupare dimension som vi ska stå upp för.

Prot. 2018/19:67

26 mars

Återrapportering från
Europeiska rådets
möte

Sedan går jag vidare till frågan om tullar och handelshinder. Det är en kluven fråga. Vi får inte vara naiva. Det finns gigantiska kinesiska statsunderstödda företag som agerar på helt andra villkor än europeiska företag. Jag tycker att den screeningprocess som ska införas är riktig, men vi har varit noga med att påpeka – och vi har ett brett stöd för det – att vi själva inte ska agera så att vi gör likadant som Kina och skapar stora monopolister i olika sektorer. Vi ska se till att värna det som fungerar bra med den fria inre marknaden, bland annat konkurrensen.

Anf. 24 TINA ACKETOFT (L):

Fru talman! Det verkar som att vi är på samma bog i dessa frågor.

Risken för desinformation inför valet var också en punkt som togs upp på mötet. Det är som en tanke att den frågan sammanfaller med femårsdagen av när Ryssland annekterade en del av Ukraina. Det är också roligt att höra att Ryssland avkräver ursäkter från USA med orden att Ryssland inte lägger sig i andra länders inre angelägenheter. Vi kan ställa frågan till ukrainaren eller georgiern om de skulle hålla med om detta.

Finns det en samsyn i EU om vikten av att agera gemensamt med samordnade aktiviteter när det gäller till exempel informationsdelning för att mota den typen av desinformation som vi säkerligen är utsatta för? Hur ser den diskussionen ut?

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jo, det finns en stark samsyn om behovet av att göra något, och naturligtvis ska det ske på nationell nivå. Men det fungerar inte med mindre än att vi har ett reellt samarbete, inte minst i fråga om informationsutbyte. Det gäller också systemet för tidig varning och så vidare. Det finns flera bra verksamheter i Helsingfors och i Estland. Vi stärker även vår egen cybersäkerhet. Där finns en bra övergripande syn på att vi måste samarbeta och göra vad vi kan vad gäller kompetens, teknik och resurser för att se till att hålla desinformationskampanjerna borta.

Sist och slutligen är det vår egen demokrati som står på spel. Den måste ha legitimitet och folkets förtroende. Vi får göra allt för att upprätthålla demokratin.

Anf. 26 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Tack, statsministern, för åtterrapporten!

Det är inte första gången vi talar om brexit i kammaren och antagligen inte sista gången heller. Men jag måste säga att det känns som att alla alternativ plötsligt ligger på bordet igen efter beslutet i House of Commons. Jag kan inte låta bli att känna en viss optimism, eftersom det plötsligt inte är helt otroligt att man skulle kunna hitta en väg framåt för folket att säga ja till ett mjukare brexit eller att faktiskt stanna. Jag tänkte behålla optimismen, men kanske är den lite för präglad av vad man själv vill. Det känns ändå som att det finns en sådan möjlighet.

Jag utgår från att vår svenska linje, som är brett förankrad, kommer att fortsätta att vara att underlätta för att ha ett så nära samarbete med Storbritannien som är möjligt. Samtidigt måste det ändå vara en skillnad mellan att vara medlem i Europeiska unionen och att inte vara det.

Vad tror statsministern om övriga medlemsländers vilja att hitta en annan ordnad lösning? Jag talar inte om en förlängning utan om en *soft Brexit*. Är det görbart också från EU:s sida att få igenom en sådan lösning?

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är bra att vara optimist. Så länge möjligheterna finns, och så länge frågan inte är utagerad, så varför inte? Man får vara försiktig med spekulationerna – men visst.

Vi har hela tiden uttryckt att oavsett hur detta slutar – och det har jag vid ett flertal tillfällen sagt direkt till Theresa May i bilateraler och i Europeiska rådet – om det blir ett utträde vill vi ändå ha ett så starkt samarbete som möjligt. Det finns en möjlighet till det. Det kan vara fråga om forskning och innovation. Jag menar att säkerhetsfrågorna är av den digniteten att vi fortfarande ska se till att ha ett starkt samarbete mellan EU och Storbritannien. Det finns flera sådana områden där det finns all anledning för oss att ha ett bra samarbete. Det gäller EU och Storbritannien samt Sverige och Storbritannien. Där är vi överens.

Andra medlemsstater har valt att hitta en annan lösning. Jag ska inte tala för någon annan, men vi har landat i att försöka hitta en så bra lösning som möjligt. Om Storbritannien begär, vilket just nu inte verkar troligt, ett avbrott i artikel 50-förfarandet får vi diskutera det. Det är upp till Europeiska rådet. Men det är ingen som har sagt att det inte skulle komma på fråga att vi skulle diskutera ärendet. Så har aldrig någon uttryckt sig.

Om det fortfarande blir ett utträde är jag av den uppfattningen att vi ska försöka hitta en så bra lösning som möjligt. Vi ska ha en så bra relation som möjligt även efter ett utträde.

Anf. 28 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Jag vill också passa på att tacka för det arbete som Sverige och statsministern lägger ned på att få till en ambitiös klimatpolitik på EU-nivå.

De rapporter vi har fått om skillnaden mellan 1,5-gradersmålet och tvågradersmålet och vilka konsekvenser de får skulle verkligen räcka för att alla ska ta det klimatansvar de måste ta. Men tyvärr verkar det inte riktigt så. Man hör ändå att klimatansvar ställs mot jobb och jämlikhet.

Det är ändå så att lösningarna på jobb-, jämlikhets- och klimatfrågorna kan hänga ihop. När EU ska ta fram en ny industripolitik, finns det möjlighet för Sverige att driva perspektivet att frågorna kan förstärka varandra och se den nya industripolitiken som en möjlighet?

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar helt Åsa Westlunds uppfattning att vi ska se det hela så, nämligen som en möjlighet. Det kommer att kräva mycket att ställa om – så är det. Men då får vi en riktigt hållbar framtid.

Om vi ställer dessa frågor mot varandra, det vill säga att det inte går att ha en ekonomisk utveckling eller inte går att driva jämlikhetsfrågor om man tar sig an klimatfrågorna blir situationen omöjlig. Det är inte sant. Vi har visat att det går att ha en bra ekonomisk utveckling och minska utsläppen. Behöver vi göra ännu mer för att få en ekonomisk uppgång? Det är ändå inte så att utvecklingen går i den riktning vi skulle vilja. Men det är

inte något skäl för att säga att det inte går att göra, utan det behövs ännu mer.

Dessutom ska det finnas en jämlikhet i dessa frågor, så att enskilda medborgare känner att de gör detta arbete tillsammans, att det är en samhällsfråga, att vi hjälps åt. Den enskilda individen ska inte få hela räkningen. Då kan vi klara av detta.

Vi måste kunna säga till våra barn och barnbarn att vi förstod vad som hände och att vi gjorde rätt.

Anf. 30 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Jag tackar statsministern för redogörelsen. Jag vill börja med att kommentera delar av den inre marknaden och välkomna det fokus på tjänstesektorns framtida betydelse för den europeiska ekonomin som Sverige har och som också återfinns i rådsslutsatserna. När vi ställer om till en fossilfri ekonomi är det för mig och Miljöpartiet givet att mycket av drivet i den ekonomiska utvecklingen måste ske just i tjänstesektorn. Jag skulle gärna höra statsministern säga ett par ord om vad det är vi i Sverige ser framför oss. Vad betyder det att utveckla tjänstesektorn? Är det några speciella reformer vi tänker oss i den delen?

Statsministern tryckte mycket på vikten av att det i slutsatserna refereras till en och en halv grad och inte längre två grader. Det kan framstå som att detta inte är så viktigt och att det kanske är en detalj. Men det är långt ifrån en detalj. När FN:s klimatpanel presenterade rapporterna som visade oss konsekvenserna av en och en halv grad blev det tydligt att vi måste göra allt för att undvika ett scenario där vi går över en och en halv grad. Det är oerhört viktigt att det är just detta som skrivs. Jag skulle gärna höra statsministern utveckla om det när man utvecklar klimatpolitiken framåt finns en konsensus mellan medlemsländerna om att det är de senaste vetenskapliga rapporterna som ska vara grunden.

Anf. 31 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller den inre marknaden och tjänstesektorn är det helt rätt. Det visar sig också i Sverige att tjänstesektorn tar en större del av ekonomin. Det är naturligt av flera skäl. Den är viktig att utveckla i sig. Det kan handla om allt från att underlätta för att starta företag i olika EU-länder – där finns det fortfarande en del hinder – till rena affärsuppgörelser, som kan försvåras av olika saker. Därför är ett genomgående tema att se till att genomföra och implementera de regelverk som vi har för att det ska kunna fungera. Jag tycker ändå att det runt bordet finns en samsyn om att den inre marknaden är en stor tillgång för oss även på det här området. Men likafullt har vi i lite olika medlemsstater en del synliga och mindre synliga hinder som gör att det här inte sker.

Dessutom är det så att tjänstesektorn och den varuproducerande sektorn alltmer går ihop. Det kanske är en nog så viktig poäng. De hör ihop nu. Förut kunde man sära på dem på ett helt annat sätt. Nu är det inte så, eftersom det byggs in så mycket tjänster i varuproduktionen. Jag kan ta bilproduktionen som ett exempel. Om vi inte klarar av detta för tjänstesektorn drabbar det också den varuproducerande sektorn. Det gör detta än viktigare. Jag upplever som sagt att vi har en samsyn om att driva på åt det hållet.

Detta med klimatet och en och en halv grad är redan bra formulerat av Karolina Skog. Vad gäller konsensus är det några länder som har svårare för det här. Att säga att detta är fastslaget av exempelvis klimatpanelen och att vi därför ska göra si och så finns det fortfarande ett motstånd mot. Men det gör det än viktigare att vi hittar ett sätt att hjälpas åt, så att de inte anser att de är isolerade och givna åt sitt öde. Vi får fortsätta att hjälpas åt.

Anf. 32 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Jag tackar statsministern för det svaret.

Statsministern nämnde att rådet bestämde sig för att ta nästa steg i klimatfrågan redan i juni med hänvisning till generalsekreterarens viktiga toppmöte om klimatet. Ska vi tolka det som en signal om att statsöverhuvudena är beredda att forma ett arbete som gör att EU tar en ledande roll inför det arbetet och under det möte som generalsekreteraren planerar att hålla?

Anf. 33 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag tors inte lova exakt vad alla länder kommer att säga, men vi var tydliga här: Nu när generalsekreteraren anordnar ett så viktigt toppmöte får vi inte komma dit utan samsyn. Det var tack vare EU:s arbete som mötet i Katowice till slut ändå avlöpte väl, och det är nog så viktigt att vi gör detta igen och har den synen. Bara det faktum att alla vi var överens om att det är juni som ska gälla – inte en senare tid under året, som vi sa tidigare – är en bra början. Sedan kommer vi säkert att få ligga på och arbeta och argumentera för att få så bra skrivningar som möjligt till juni. Det återstår. Men den svenska regeringens uppfattning är att EU ska fortsätta att ha en ledande roll. Vi har visat att det varit framgångsrikt tidigare, och vi ska göra det igen.

Anf. 34 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Statsministern! Ärade ledamotskollegor! Vad västvärlden har gjort på 150 år i fråga om teknisk utveckling och civilisationsutveckling har Kina gjort på 45 år. Kina tar plats. Man tar plats ekonomiskt. Man tar plats politiskt. Man tar plats kulturellt. Till viss del tar man också plats militärt. Det är ett agerande som accelererat de senaste åren, samtidigt som Kinas utrikespolitik blivit alltmer aggressiv.

Vi ser veckoligen kinesiska investeringar i strategiskt viktiga sektorer. Det började för 20 år sedan med att man investerade i råvaror, huvudsakligen i Afrika. Man har övergått till att investera i högteknologiska produkter i västländer, inte minst i europeiska länder. Man investerar dessutom i infrastruktur. Det här är investeringar som påverkar jobb, tillväxt och konkurrenskraft – precis det som statsministern nämnde – både i Kina och i de länder där investeringarna sker.

Men det är en utveckling som också har en annan sida. Det här har vi talat om i riksdagen, bland annat i EU-nämnden. Det finns oroväckande tecken på hur mänskliga rättigheter fortsätter att kränkas i Kina. År 2016 upprättade EU en Kinastrategi. Det har hänt en del bara på de åren. Vid tiden för förarbetet inför det arbetet hade Kina inte riktigt den hållning som man har i dag. Vi har från moderat håll lyft fram detta i EU-nämnden. Jag skulle vilja fråga statsministern: Hur går diskussionerna i Europeiska rådet angående en uppdaterad och utvecklad EU-strategi om Kina?

Anf. 35 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är helt korrekt att Kina utvecklas snabbare än västvärlden tidigare gjort, men det har naturligtvis också att göra med att teknikutvecklingen går allt fortare. Det är dock ingen tvekan om att Kina numera måste betraktas som en stormakt, inte längre som ett utvecklingsland som tidigare. Nu är det en helt annan scen. Man investerar runt om i världen, som påpekades här, även i Sverige. Vi har ju också positiva erfarenheter i Sverige. Under Fords ägarskap var inte Volvo så välskött som det är nu, om jag törs uttrycka mig så. Nu tillförs en hel gigantisk europeisk forskningsanläggning för Volvo tack vare Geelys ägarskap. Vi har positiva erfarenheter också.

Det är av det här skälet som EU vill införa screeningmekanismen; man ska titta igenom investeringar ur lite olika perspektiv. Det är också av det skälet Sverige vill göra det. Men det är inte riktat specifikt mot Kina som land, utan vi måste tänka med säkerhetsperspektiv överlag nu. Vad är det för investeringar som är bra? Några kanske är mindre bra. Är det bra att vi har utländskt ägande i det som vetter mer mot säkerhetskålen?

Vad gäller EU är vi överens. Jag får låta det vara osagt om något uttals om just någon ny Kinastrategi. Men Kinafrågan var specifikt uppe till diskussion inför toppmötet. Den gemensamma hållningen till Kina har direkta kopplingar till frågorna om konkurrenskraft, företagande och investeringar. Som jag sa handlar det också om såväl fred och säkerhet som mänskliga rättigheter. Det finns alltså en bredare syn – det handlar inte bara om industri och konkurrenskraft.

Anf. 36 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Jag nämnde fyra dimensioner där man eftersträvar dominans: den politiska, den ekonomiska, den militära och den kulturella. De vävs nu in i varandra på ett sätt som vi inte har sett tidigare. Bara det faktum att nyproducerade fartyg i den kinesiska handelsflottan också ska kunna vara militärt klassade ställer ju helt nya frågor om vad som kommer att hända på världshaven, inte minst kopplat till att man också vill äga hamnar i andra länder. Vad ska hamnarna användas för?

Här blir det en kombination av handel, militär och makt som vi inte har sett tidigare. Därför menar vi att det behövs en uppdatering av EU-strategin.

Jag skulle vilja fråga statsministern: Vilka länder anser statsministern är närmast Sverige i synen på Kina och på hur vi ska hantera den utveckling vi ser nu?

Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är många. Vi är flera som är likasinnade vad gäller konkurrenskraft och hur vi ska agera för att hantera denna konkurrens utan att göra så att vi själva minskar vår konkurrenskraft. Många av de 16–17 länder som vi har tagit gemensamma initiativ med vad gäller den inre marknaden har samma syn som vi har även när det gäller Kina. Det gäller till exempel de nordiska länderna och Holland. Jag var själv och träffade Hollands premiärminister Mark Rutte förra onsdagen, och då diskuterade vi naturligtvis Kina.

Det finns alltså flera länder som har samsyn på detta område. Jag tror nog att alla ser att vi behöver ha en balans och en analys här. Vi ska inte vara naiva, men vi ska heller inte strypa de möjligheter som ett utbyte med Kina ger. Det kan hända att det behövs en ny strategi.

Åtterrapporeringen var härmed avslutad.

Prot. 2018/19:67
26 mars

Åtterrapporering från
Europeiska rådets
möte

§ 2 Justering av protokoll

Protokollen för den 26–28 februari samt för den 1 och 5 mars justerades.

§ 3 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Gudrun Brunegård (KD) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 april 2019 sedan Jimmy Loord (KD) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 30 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 20 mars 2019

Annika Sandström

ordförande

/Agota Földes
sekreterare

§ 4 Anmälan om ändrad partibeteckning

Från Emma Carlsson Löfdahl hade följande skrivelse kommit in:

Till Sveriges riksdag

Avsägelse av uppdrag

Då jag inte längre tillhör Liberalernas riksdagsgrupp avsäger jag mig de uppdrag som jag fått genom Liberalerna:
ordinarie ledamot i socialförsäkringsutskottet
ersättare i socialutskottet
ersättare i skatteutskottet
ledamot i ledamotsrådet

Ydre den 19 mars 2019

Emma Carlsson Löfdahl

riksdagsledamot

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 5 Anmälan om gruppleddare för partigrupp

Förste vice talmannen meddelade att Miljöpartiets partigrupp anmält *Janine Alm Ericson* som gruppleddare för partigrupp från och med den 15 februari.

§ 6 Anmälan om ersättare för gruppleddare för partigrupp

Förste vice talmannen meddelade att Miljöpartiets partigrupp anmält *Jonas Eriksson* som ersättare för gruppleddare för partigrupp från och med den 15 februari.

§ 7 Anmälan om vice ordförande i EU-nämnden

Förste vice talmannen anmälde att *Annika Qarlsson (C)* valts till förste vice ordförande i EU-nämnden från och med den 15 mars.

§ 8 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Emma Carlsson Löfdahl (L)* av sagt sig uppdragen som ledamot i socialförsäkringsutskottet, som suppleant i skatteutskottet och som suppleant i socialutskottet.

§ 9 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Miljöpartiets riksdagsgrupp anmält *Pernilla Stålhammar* som suppleant i justitieutskottet.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i justitieutskottet
Pernilla Stålhammar (MP)

§ 10 Meddelande om aktuell debatt om hot och våld mot Sveriges lärare och rektorer

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Liberalernas riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om hot och våld mot Sveriges lärare och rektorer anordnas *fredagen den 5 april kl. 9.30*.

Från regeringen skulle utbildningsminister Anna Ekström delta.

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt om hot och våld mot Sveriges lärare och rektorer

Den senaste tiden har ett antal allvarliga fall av våld mot lärare uppmärksammats i media. Studier och rapporter från SCB samt bedömningar från de båda lärarförbunden samt Skolledarna bekräftar en mycket bekymmersam utveckling.

Det gäller brister i arbetsmiljön generellt vid landets skolor, men i synnerhet ökningen av antalet incidenter där lärare och skolledare utsätts för hot, våld och trakasserier i sin tjänsteutövning. Något som särskilt uppmärksammats på senare tid är också hur ingripanden från lärare mot våld och stök kan leda till krav på skadestånd även om läraren bedömts agera inom ramen för sina befogenheter enligt lagstiftning.

Skolan utgör en grundpelare i vårt samhälle. Ingen som verkar där – varken vuxna eller elever – ska behöva riskera hot, våld och kränkningar. Lärare och rektorer liksom annan skolpersonal ska också veta att de har befogenheter att agera för att skapa en trygg skolmiljö.

Liberalernas riksdagsgrupp begär därför en aktuell debatt i kammaren för att riksdagspartierna ska kunna redovisa vad de är beredda att göra för att motverka hot och våld mot landets lärare och rektorer, och skapa en trygg skolmiljö för både personal och elever.

Stockholm den 14 mars 2019

Christer Nylander

Gruppledare

§ 11 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2018/19:124

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:124 Likvärdiga villkor för fristående och kommunala skolor

av Maria Stockhaus (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 april 2019.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 18 mars 2019

Utbildningsdepartementet

Anna Ekström

Interpellation 2018/19:125

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:125 Studiero i skolan

av Maria Stockhaus (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 april 2019.

Prot. 2018/19:67
26 mars

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 18 mars 2019
Utbildningsdepartementet
Anna Ekström

Interpellation 2018/19:126

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:126 Samverkan för bästa skola
av Maria Stockhaus (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 april 2019.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 18 mars 2019

Utbildningsdepartementet

Anna Ekström

Interpellation 2018/19:135

Till riksdagen

Interpellation 2018/19:135 Tullverkets befogenheter
av Hampus Hagman (KD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 april 2019.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 20 mars 2019

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 12 Anmälan om faktapromemorior

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2018/19:FPM39 Förordning om vissa järnvägssäkerhetsfrågor med anledning av Storbritanniens utträde ur EU *COM(2019) 88* till trafikutskottet

2018/19:FPM40 Rådsbeslut om Europeiska unionens ståndpunkt inför Världsradiokonferensen 2019 (WRC-19) *COM(2019) 117* till trafikutskottet

§ 13 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till socialförsäkringsutskottet:

RiR 2019:9 Trångboddhet – konsekvenser för hälsa och skolresultat

Följande dokument hänvisades till utskott:

Redogörelse

2018/19:NR1 till utrikesutskottet

§ 15 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Trafikutskottets betänkande

2018/19:TU9 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gränsöverskridande paketleveranstjänster

Finansutskottets betänkande

2018/19:FiU22 Finansiell stabilitet och finansmarknadsfrågor

Justitieutskottets betänkanden

2018/19:JuU18 Anpassning av lagen om passagerarregister till EU:s dataskyddsreform

2018/19:JuU20 Genomförande av rättshjälpsdirektivet

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden

2018/19:AU6 Arbetsmarknad och arbetslöshetsförsäkringen

2018/19:AU7 Integration

Kulturutskottets betänkande

2018/19:KrU13 Frågor om konstarna och film

Skatteutskottets betänkanden

2018/19:SkU7 Riksrevisionens rapport om investeringssparkonto

2018/19:SkU8 Riksrevisionens rapport om nedsatt moms på livsmedel

2018/19:SkU10 Inkomstskatt

2018/19:SkU14 Skatteförfarande och folkbokföring

§ 16 Svar på interpellation 2018/19:113 om andning och sondmatning som grundläggande behov

Svar på

interpellationer

Anf. 38 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Pia Steensland har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att se till att lagförslaget säkerställer att hela den tid det tar att utföra insatsen för andning och sondmatning – inte enbart de delar som anses vara av tillräckligt privat och integritetskänslig karaktär – kommer att anses vara grundläggande behov. Frågan rör framför allt de förändringar inom assistansen som skedde efter en dom i Högsta förvaltningsdomstolen 2009.

Promemorian om andning och sondmatning som remitterades den 21 februari svarar på det tillkännagivande som riksdagen lämnade till regeringen i december 2018. Förslaget i promemorian om att införa två nya

grundläggande behov i LSS för personlig assistans är angeläget därför att det i ett första steg möter situationen för dem som behöver assistans för hjälp med andning. Förslaget i promemorian om sondmatning är ett lagtekniskt förtydligande, eftersom sondmatning i dag likställs med det grundläggande behovet måltider.

Självklart kommer vi noga att följa hur den nya lagen implementeras och vilka effekter detta får för dem som behöver assistans.

Anf. 39 PIA STEENSLAND (KD):

Fru talman! Det är svårt att ta in, men de kraftiga nedskärningar inom assistansen som har skett under Socialdemokraternas och Miljöpartiets ledning har gått så långt att andning och sondmatning inte längre anses vara grundläggande behov. För oss kristdemokrater är det självklart att detta måste åtgärdas omgående – allt annat är omänskligt.

Att regeringen inte dragit i nödbromsen och stoppat nedmonteringen av LSS för länge sedan är mycket anmärkningsvärt. Rapporter från Socialstyrelsen och andra myndigheter visade redan 2017 att personer med omfattande funktionsnedsättning inte får den hjälp de behöver och har rätt till enligt LSS. Det gäller inte bara andning och sondmatning utan också andra grundläggande behov.

Jag menar att det då är regeringens skyldighet att agera snabbt och kraftfullt för att rätta till den rättspraxis som strider inte bara mot intentionen med LSS utan även mot FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som Sverige ju har skrivit under.

Men ingenting sker, och varje dag tillåter S–MP-regeringen att människors liv och familjer trasas sönder.

I KD–M-budgeten fokuserar vi på det mest akuta. Tack vare att vår budget fick stöd i riksdagen i december gavs en uppmaning till regeringen att skyndsamt ändra lagen så att andning och sondmatning ska vara grundläggande behov.

Det var ett första nödvändigt och livsviktigt steg för att återupprätta intentionen med LSS, och det är ju bra att en lagändring nu är på gång. Men svaret från socialministern gör mig inte bara orolig utan uppriktigt förvånad och riktigt frustrerad.

Fru talman! Den promemoria som regeringen har presenterat heter *Behov av hjälp med andning och sondmatning* – inte *Behov av hjälp med andning*. I konsekvensbeskrivningen i promemorian går att läsa att inte en enda person beräknas återfå rätten till assistans för sondmatning när den nya lagen träder i kraft. Man hänvisar till Högsta förvaltningsdomstolens dom från 2018, som redan har fastställt att sondmatning ska betraktas som intag av måltid och därmed utgör ett grundläggande behov.

Problemet är – och det är jag övertygad om att socialministern är medveten om – att Försäkringskassan tolkar den aktuella domen på ett sådant sätt att det bara är den tid som det tar att koppla av och på sonden som räknas som grundläggande behov. Den tid det tar att föra in näringen i kroppen räknas inte, eftersom den insatsen inte anses vara av tillräckligt personlig karaktär. Det är på grund av denna tolkning vi har blivit tvingade att ändra lagen.

Flera jurister inom funktionshindersrörelsen har varnat för att den restriktiva tolkning som Försäkringskassan gör i dag kommer att permanentas om lagen kommer att vara utformad på det sätt som beskrivs i promemorian. Vi kristdemokrater tar därför deras varning på största allvar.

Fru talman! Jag var fullständigt övertygad om att regeringen tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna, som ingår i januariöverenskommelsen, skulle agera på dessa varningar. Men socialministern säger i dag att detta kryphål inte kommer att täppas till. I praktiken innebär det att ingen av de många personer som behöver hjälp av assistans för att få i sig näring via en slang på magen kommer att bli hjälpt när den nya lagen är på plats. Detta är anmärkningsvärt och fullständigt oacceptabelt.

Min fråga till socialministern blir därför: Är det verkligen socialministerns mening att inte vidta några som helst åtgärder för att stärka lagen i syfte att förhindra Försäkringskassan att fortsätta med den restriktiva tolkning som man gör i dag när det gäller sondmatning?

Anf. 40 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag säger tack så mycket igen till Pia Steensland för frågan. Vi stod ju här före jul och diskuterade. Jag tycker inte att vi har så mycket av debatt. Vi har ju väldigt mycket samma uppfattning, även om jag tycker att Pia Steensland i sitt inlägg försökte ge en bild som inte riktigt stämmer med verkligheten, att det skulle ha skett kraftiga nedskärningar, att inga åtgärder har vidtagits och att de förslag till förändring om andning och sondmatning som regeringen nu presenterar inte kommer att innebära några förändringar. Jag tycker inte att det riktigt är bjuda till i andra änden och försöka beskriva verkligheten så som den är.

Jag tror att Pia Steensland är lika medveten som alla som följer frågan om LSS och personlig assistans om att vi redan 2009, för tio år sedan, fick en dom som sedan dess har kommit att påverka beviljandet av assistans. Det är detta som har genererat en hel del – jag ska inte säga bekymmer för det är ett alldeles för vagt ord – konsekvenser på flera olika sätt för människor som har behov av assistans. Skälet till att den LSS-utredning som har arbetat fick ett omfattande uppdrag var att vi gemensamt såg att det fanns stora brister.

Nu handlar ju den här interpellationen specifikt om andning och sondmatning, så jag tänker hålla mig till det. Men låt mig ändå påminna om att bara under 2018 fattades det beslut om att inkludera väntetider och beredskap i assistansen, och tvåårsomprövningarna togs bort. Det är inte fråga om att resurserna har begränsats, däremot har rättspraxis har förändrats.

Jag tror att Pia Steensland och jag, när vi sågs här före jul, talade om det faktum att det kom en dom i april 2018. Tidigare domar har spelat stor roll och fått ett avgörande inflytande på den fortsatta rättstillämpningen. Det trodde man naturligtvis att också denna dom skulle göra, men i en mer positiv riktning. Det blev inte fallet, vilket är skälet till att lagrådsremissen om andning och sondmatning har tagits fram.

Jag vill understryka att om vi inte hade haft den situation som bland annat Kristdemokraterna bidrog till, en övergångsregering under över fyra månaders tid, hade vi kunnat lägga fram förslag tidigare. Men som bekant kan en övergångsregering inte presentera politiska förslag, utan vi var tvungna att vänta. Däremot kan jag säga att detta är en av de absolut första

delarna av det så kallade januariavtalet som vi levererar – en viktig del i januariavtalet.

Jag vill verkligen använda min sista minut av det här inlägget till att säga att jag är väldigt glad att vi i januariavtalet har en del som specifikt handlar om personlig assistans och som omfattar andning och sondmatning. Den levererar vi nu genom departementsskrivelsen. Men det handlar också om egenvård och om avsmalnat föräldraansvar. Vi har senare under mandatperioden också för avsikt att ta initiativ när det gäller huvudmannaskapet. Det visar att frågan är väldigt angelägen. Jag vill särskilt understryka att frågan är väldigt angelägen för inte minst Liberalerna som en del av januariavtalet, om inte för oss alla.

Jag tycker inte att vi ska överdriva och försöka måla upp skillnader som inte finns i den här frågan. Vi behöver verkligen vidta åtgärder, och det är klart att vi lägger fram förslaget om andning och sondmatning därför att vi vill att det ska underlätta för de familjer som lever i en situation där barnen har så stora behov att också andning och sondmatning måste omfattas av personlig assistans.

Anf. 41 PIA STEENSLAND (KD):

Fru talman! Tack, socialministern, för svaret!

Visst var det en dom från 2009 som ställde till det väldigt mycket. Men faktum kvarstår att det var 2016, när regleringsbrevet från regeringen kom om att kraftigt bryta kostnadsutvecklingen, som Försäkringskassan började tolka domen så oerhört mycket mer restriktivt. Det är därför vi står här i dag. Från att ha haft en stadig uppgång av antalet personer som inkluderades har det skett en dipp sedan 2016, och 1 700 personer har fallit ur.

Jag är orolig över att det inte vidtas mer åtgärder än en hänvisning till den här domen i promemorian. Det är därför jag har ställt den här interpellationen.

Vi kristdemokrater kommer självfallet att agera när propositionen kommer till socialutskottet för att säkerställa att hela insatsen, även för sondmatning, ska räknas som grundläggande behov. Även om regeringspartierna och samarbetspartierna Centern och Liberalerna inte kommer att stödja initiativet, vilket jag hoppas att de gör, tror vi att vi kommer att få majoritet i utskottet.

Med detta sagt tror jag inte att de personer som behöver hjälp med sondmatning, och som lyssnar på det här, ska behöva känna sig oroliga. Jag hör ju vad du säger och hoppas att ni kommer att vidta ändringar i propositionen.

Fru talman! Vi har en akut situation inom LSS. Vi kristdemokrater är därför inte nöjda med att rädda andning och sondmatning. Jag blir nästan dagligen kontaktad av personer som beskriver hur de grundläggande behoven hackas upp i mindre och mindre delar, eftersom Försäkringskassan gör en striktare bedömning och tolkning av vad som är av mycket personlig karaktär, trots att personens funktionsnedsättning inte har förändrats sedan föregående bedömning.

För att belysa hur omänskligt det är i dag när en människas liv bryts ned i minuter och sekunder vill jag läsa upp en del av ett beslut från Försäkringskassan. Det är ett beslut som berör en person som behöver hjälp av en assistent för att matas via munnen. Så här står det i beslutet: Försäk-

ringskassan godtar inte väntetid för att tugga och svälja som grundläggande behov vid måltid eftersom det inte är någon aktiv insats. Låt det sjunka in! Att tugga och svälja anses i dag inte vara grundläggande behov!

Fru talman! När situationen är så här akut menar vi att vi måste göra allt som står i vår makt för att få till snabba lagändringar. Vi kristdemokrater kommer därför i samband med att propositionen om andning och sondmatning behandlas i utskottet att yrka på att samtliga grundläggande behov i sin helhet ska anses vara av mycket personlig karaktär och därmed vara assistansberättigade. Det är en förändring som skulle kunna hjälpa många av de 1 700 personerna att omfattas av lagen igen.

Jag skulle vilja tala mer om hur vi ska utveckla detta. Vi måste släppa prestigen i den här frågan, för den är så oerhört viktig. Men jag måste ändå gå tillbaka lite grann till detta med sondmatningen. Ett tillkännagivande till regeringen med anledning av KD- och M-budgeten lyder så här: Regeringen bör så fort som möjligt återkomma till riksdagen med lagförslag som klargör att andning och sondmatning ska vara grundläggande behov enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Min fråga till socialministern blir därför: Anser socialministern att regeringen till fullo verkställer riksdagens beslut i och med det lagförslag som presenteras i promemorian *Behov av hjälp med andning och sondmatning*?

Anf. 42 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Svaret är ja på den sista frågan och på det som interpellationen egentligen handlar om, nämligen den produkt och den lagrådsremiss som vi har tagit fram och som kommer att bli en proposition till riksdagen om andning och sondmatning. Vi lägger naturligtvis fram förslaget för att det ska ge det stöd som krävs. Det ska tydliggöra det som jag tror att vi över alla partigränser tycker borde vara rätt självklart men som inte har varit det.

Vi menar att detta förtydligande ska se till att andning och sondmatning blir grundläggande behov. Annars skulle jag inte stå och ge det svaret i kammaren i dag. Det betyder inte att det här är det enda och det sista vi gör, men den här debatten handlar ju om fler frågor än så. Det är därför jag återigen understryker att vi kommer att återkomma till frågan om egenvård och om det avsmalnade föräldraansvaret. Om vi ska tala LSS när det gäller barn och unga, framför allt mindre barn, är det frågan om föräldraansvaret som helt uppenbart gör att bedömningarna kan skilja sig åt och stöka till det hela.

Det finns ett skäl till att vi i januariavtalet har valt att fokusera på några väldigt tydliga delar som vi är rätt övertygade om kommer att ge en tydlig effekt och justerar flera av de delar som har upplevts som problem. När det gäller egenvård och det avsmalnade föräldraansvaret är det uppenbart att vi återkommer. Det står i januariavtalet, och utredningen är tidsatt med datum.

Jag vill verkligen understryka att LSS-frågan är omfattande. Det är inte så enkelt som att andnings- och sondmatningsprodukten kommer att lösa helheten, utan vi kommer att fortsätta att ha diskussioner i andra delar. Men vi lägger fram den här produkten, för vi menar att den kommer att förtydliga för Försäkringskassan hur vi politiskt, inte minst riksdagen, ser på rätten till personlig assistans för andning och sondmatning

Jag noterar att Pia Steensland har förslag som ska läggas fram i utskottet. Det är inte något som jag har nåtts av tidigare. En del av syftet med denna interpellationsdebatt är kanske att tydliggöra det. Eftersom jag inte känner till detta och inte riktigt uppfattar det är det inte något som jag kan kommentera, men jag hoppas att den produkt som vi i regeringen har tagit fram tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna och som är väl beredd ska gå igenom så att de personer som berörs får en förändring redan i sommar.

Anf. 43 PIA STEENSLAND (KD):

Fru talman! Tack, socialministern! Anledningen till denna interpellationsdebatt är att det, när vi gör ett lagförslag, är viktigt att det täpper till den problematik som finns i dag, nämligen att Försäkringskassan gör tolkningar som strider mot intentionen med LSS.

När det gäller sondmatning var det många som andades ut när domen kom och trodde att det nu var klart, att allt var lugnt och att de skulle få hjälp med sondmatning, men problemet är att Försäkringskassan återigen tolkade det så att det bara är av- och påkoppling av sonden som ska räknas, inte den tid det tar att föra in näringen.

Anledningen till att jag ställde interpellationen var att det enda som står angående sondmatning i promemorian är att man hänvisar till domen från 2018 och säger att det redan står där att sondmatning är likställt med måltid och grundläggande behov. Det finns inget ytterligare förtydligande av att det ska vara helheten som räknas. Det är detta som är så viktigt när lagen ändras – att detta kommer att ske. Jag hoppas att regeringen kommer att ändra i propositionen, när den kommer, så att det förtydligas. Om det inte görs kommer inte en enda person att räddas av lagen, och det är också vad som står i konsekvensbeskrivningen. Där nämns inte en enda person med sondmatning som kommer att fångas in, utan det är bara de med andning som står med – att de ska komma in i lagen. Det är uppskattningsvis 30 personer.

Det är därför jag står här, och det är därför jag trycker på. Vi måste ändra lagen på ett sätt som gör att Försäkringskassan tolkar den rätt.

Anf. 44 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Pia Steensland! Jag menar det, för jag tycker att det är värdefullt att vi står här och har en diskussion.

Jag lyssnar hela tiden på vad olika delar av rörelsen säger. Jag har verkligen försökt möta dem under det år som jag har varit ansvarig. Mer än så är det inte, men det har också hänt en del när det gäller väntetider, beredskap och tvåårsomprövning. Vi fortsätter att vidta förändringar för att se till att den lagstiftning vi har ska ge rätt till den som har ett behov av stöd.

När det gäller andning och sondmatning vill vi ha bästa möjliga lagstiftning, men regeringens, Liberalernas och Centerns uppfattning är att den produkt – propositionen – som vi kommer att lägga fram och som utskottet ska få behandla ganska snabbt under våren för att den ska kunna genomföras i sommar ska svara mot de brister som finns.

Vi lyssnar alltid på invändningar och förbättringsförslag, men det gäller att förändra lagar på ett sätt som gör att det blir möjligt att genomföra dem så snabbt som möjligt. Vi anser, precis som Pia Steensland och andra politiska företrädare i denna kammare, att det brådskar.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2018/19:67

26 mars

Svar på
interpellationer

§ 17 Svar på interpellation 2018/19:95 om åtgärder för högre tillväxt

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jan Ericson har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att Sverige ska kunna konkurrera med resten av Europa när det gäller tillväxt.

Till en början kan jag konstatera att EU-kommissionen bedömer att Sveriges ekonomi de senaste fyra åren vuxit med 12 procent, jämfört med 9 procent för EU som helhet. Jämför man de senaste tio, femton eller tjugo åren har svensk tillväxt årligen, i snitt, legat omkring 1 procentenhet högre än EU som helhet. Jämför man med ekonomier som liknar Sverige är skillnaden i många fall större. Att svensk tillväxttakt avtar just nu ska främst ses i ljuset av att Sverige troligen befinner sig i ett senare skede i konjunkturen, efter många år av stark tillväxt.

Under mandatperioden 2014–2018 hade vi dubbelt så hög bnp-per-capita-tillväxt som under åren med den föregående regeringen. Sverige har inte bara upprätthållit god tillväxt i jämförelse med andra länder. Sverige har också den högsta sysselsättningsgraden i EU. De senaste fyra åren har den dessutom stigit markant. Under förra mandatperioden ökade sysselsättningen med över 300 000 personer.

Regeringen fortsätter att genomföra omfattande investeringar för att ytterligare öka sysselsättningen och tillväxten. Det handlar bland annat om åtgärder inom infrastruktur, forskning, innovation, utbildning och den gemensamma välfärden. Insatser inom ramen för forsknings- och innovationspropositionen bidrar till att stärka förutsättningarna för att Sverige ska bibehålla internationell konkurrenskraft.

Kunskapslyftet ger människor möjlighet att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Etableringsjobb, satsningar på att snabbare få in nyanlända på arbetsmarknaden och satsningar på förbättrade kunskaper i skolan skapar dessutom förutsättningar för en mer inkluderande tillväxt.

Förra mandatperioden gjordes historiska satsningar på välfärden. Under de kommande fyra åren ska resurserna förstärkas med ytterligare fem välfärdsmiljarder årligen.

Anf. 46 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Sverige har i grunden en stark ekonomi sedan lång tid. Grunden lades för flera decennier sedan när de stora partierna enades om överskottsmål, utgiftstak och andra viktiga åtgärder. Under Alliansens åtta regeringsår sjönk statsskulden, trots en djup finanskris och sänkt skatetryck. Skulden har fortsatt att sjunka under den nuvarande högkonjunkturen. Så långt är jag helt enig med finansministern – svensk ekonomi är knappast i kris.

När finansministern däremot stolt konstaterar att bnp utvecklats starkare under dagens högkonjunktur än under den globala finanskrisen tycker jag att hon tar debatten till en ganska låg nivå. Det är samma sak när hon och andra socialdemokrater skryter om att arbetslösheten har sjunkit och sysselsättningsgraden ökat. Om inte arbetslösheten hade sjunkit under en stark högkonjunktur som följt efter en extremt djup finanskris hade det varit extremt anmärkningsvärt. Utvecklingen är för övrigt densamma eller rent av starkare i hela Europa.

Vi moderater brukar ofta påpeka att man måste kunna ha flera tankar i huvudet samtidigt. Sverige går just nu ganska bra, har en hyfsad ekonomisk utveckling och en hyfsad arbetsmarknad, men både samhällsekonomi och arbetsmarknad hade kunnat vara bra mycket bättre med rätt politik. Regeringen har tyvärr slarvat bort möjligheterna att göra stora och viktiga framtidsreformer under högkonjunkturen för att rusta oss för sämre tider. Och det finns ett antal stora och viktiga samhällsproblem som man inte har tagit på allvar.

Det är tyvärr också ett faktum att vi på många områden halkar efter resten av EU. Det räcker inte att vår arbetsmarknad stärkts om utvecklingen varit ännu bättre i omvärlden. Det räcker inte att tillväxten varit hyfsad om den varit betydligt starkare i andra länder. Vi halkar efter. Om Sverige inte hänger med i utvecklingen i omvärlden kommer vi sakta att tappa konkurrenskraft, och valutan kommer att fortsätta försvagas, vilket gör oss alla lite fattigare för varje dag.

Fru talman! Varje regering måste bedömas efter hur man lyckas i relation till förutsättningarna. Att lyckas stå emot de negativa konsekvenserna av en kris bättre än de flesta andra länder är en betydligt större prestation än att ha en svagare positiv utveckling än andra i en högkonjunktur.

När dagens regering tillträdde 2014 lovade man att Sverige skulle ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Då låg Sverige på tolfte plats. I dag har vi halkat ned till plats 19. Det är förstäligt att regeringen nu överger målet.

Vi ser nu också att Sveriges bnp-tillväxt per capita är bland de lägsta i EU. Att bara räkna total tillväxt blir missvisande. Tillväxten fördelas ju på antalet invånare. I takt med att befolkningen ökat så mycket till följd av exempelvis migrationen blir tillväxten per invånare allt viktigare att mäta. Och där halkar Sverige efter ordentligt.

Samtidigt har den svenska kronan försvagats mycket dramatiskt på senare år, vilket gör att importpriser ökar och att vår svenska krona tappar i köpkraft. Internationellt sett har svenska folket blivit fattigare.

Sverige har i många avseenden goda förutsättningar för tillväxt och en ännu starkare sysselsättning. Befolkningen är överlag välutbildad och tar snabbt till sig ny teknik. Näringslivet är innovativt med omfattande forsknings- och utvecklingsverksamhet. Vi borde kunna vara bäst i klassen vad gäller både tillväxt per capita och sysselsättning. I stället sladdar vi jämfört med övriga EU-länder.

Fru talman! Under Alliansen lyckades Sverige bättre än omvärlden vad gäller både arbetsmarknad och tillväxt. I dag lyckas vi sämre än de flesta jämförbara länder. Jag vill fråga finansministern varför det har blivit så under den tid hon varit finansminister.

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! När det gäller att det är svårt att påstå att det går så mycket sämre för Sverige än för andra länder sa jag i svaret att den svenska tillväxten har varit högre än snittet i EU under de senaste fyra åren. Tittar man på tillväxten per capita har den under de senaste fyra åren varit högre än i till exempel Danmark, Tyskland, Österrike, Storbritannien, Frankrike och Belgien. Den svenska framgången beror inte bara på att vi har haft en stark ekonomi under några år. Tittar man över ett längre perspektiv har vi nu den högsta sysselsättningsgraden på 25 år. Andelen personer som lever av olika ersättningar och bidrag – alltså transfereringssystemen – är den lägsta sedan 1981. Och statsskulden är den lägsta sedan 1977.

Detta handlar således rimligen inte bara om att vi under några år har haft en hög tillväxt utan om att vi har arbetat aktivt med att få ut fler människor på arbetsmarknaden. Detta är en politik som regeringen naturligtvis avser att fortsätta med under de kommande åren. Det handlar om att fortsätta stärka välfärden, eftersom det är viktigt för att människor ska kunna arbeta. Det handlar om att fortsätta stärka vår infrastruktur – järnvägar och vägar. Det handlar om att fortsätta bygga bostäder. Moderaterna vill att man ska ta bort det investeringsstöd som finns. Vi tycker tvärtom att det är viktigt att man bygger bostäder. Det handlar också om att fortsätta bygga ut Kunskapslyftet, så att fler människor får möjlighet att ta de jobb som växer fram. Det är ett område som Moderaterna har visat att de inte är intresserade av att lägga pengar på. Den moderata politiken med försämrade förutsättningar för att bygga bostäder, med försämrade förutsättningar för att företagen ska kunna hitta rätt kompetens och minskade möjligheter till arbetsmarknadsutbildning är knappast rätt väg att gå när de flesta företag säger att de problem som de har är att hitta personer med rätt kompetens. Och personer med rätt kompetens ska ha möjlighet att flytta dit jobben finns. Denna politik skulle innebära en risk för och vara dåligt för tillväxten och produktiviteten.

Anf. 48 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Att statsskulden är låg kan vi nog vara överens om. Men i övrigt tror jag inte att vi är överens om så mycket.

Återigen talar vi om två olika saker. Vi talar om tillväxt, och vi talar om tillväxt per capita. Det är två olika saker. Att den totala svenska tillväxten har varit ganska bra kan vi också vara överens om. När man bryter ned den per capita är det riktigt att vi är bättre än ett antal andra länder. Men vi ligger i botten i EU – det har vi gjort under ganska lång tid – och det tycker jag är ganska allvarligt.

Jag kan konstatera att högkonjunkturen hjälper till att dölja Sveriges underliggande problem. Tack vare en stark global och europeisk konjunktur går det nästan inte att misslyckas med att få positiva siffror. Skatteintäkterna ökar, och arbetslösheten minskar. Så har det varit under i stort sett varje högkonjunktur i svensk historia. Men jag vill påpeka att Sverige faktiskt halkar efter. Det hjälper inte att Sverige lyckas ganska bra om andra lyckas ännu bättre.

I detta läge skulle man kunna tänka sig att en regering skulle lägga all sin energi på att få fler i arbete, få fler arbetade timmar och göra tydliga ansträngningar för att få fler nyanlända i arbete. Men det som möter oss är i stället nya ledighetsreformer kombinerade med hot om höjda skatter.

Friår och familjevecka är inte det som Sverige behöver just nu. Vi behöver i stället fler som jobbar mer. Därför vill jag fråga finansministern konkret: Hur kan friår och familjevecka göra att vi lyfter den svenska tillväxten per capita?

Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Att moderater är emot möjligheter för vanligt folk att orka jobba ett helt långt yrkesliv är ingen nyhet. Moderaterna har röstat emot snart sagt varenda möjlighet för vanligt folk att få lite extra ledighet under sommaren eller att kunna vara föräldralediga med sina barn. Detta gäller naturligtvis inte vårdnadsbidraget som är ett specifikt stöd, inte för att människor ska orka jobba utan för att kvinnor ska vara hemma.

Både familjeveckan och friåret skulle ge människor möjlighet att jobba ett helt långt yrkesliv. Inte minst familjeveckan är en möjlighet för barnfamiljer att få ihop livspusslet. Sommarloven är ju mycket längre än semestrarna. Inte minst för ensamstående föräldrar kommer detta att betyda otroligt mycket för möjligheterna att både vara en bra förälder och att klara av sitt jobb. Detta handlar alltså om reformer för att människor ska kunna orka jobba ett helt långt yrkesliv.

Här handlar det om satsningar på en lång rad områden. Som jag sa i mitt förra inlägg handlar det om att vi behöver utbilda personal. Personalen måste kunna flytta dit där jobben finns. Man måste kunna pendla. Vi behöver satsa mer på infrastruktur under de kommande åren. Och vi måste se till att möta det faktum att det blir allt fler äldre i Sverige. Kvinnor i min ålder måste kunna jobba heltid och inte behöva gå ned på deltid för att ta hand om sina föräldrar och andra äldre släktingar. Det kommer att vara en viktig reform för att kunna upprätthålla arbetskraftsutbudet under de kommande åren.

Att nyanlända kommer i arbete är en central fråga för regeringen. Det finns flera förslag i januariavtalet som kommer att stärka möjligheterna för nyanlända att komma i arbete. Här har arbetsmarknadspolitik visat sig vara ett effektivt instrument. Där kan jag bara konstatera att Moderaterna föreslog mycket dramatiska nedskärningar just när det gäller möjligheterna för nyanlända att få den utbildning som gör att de kan ta ett jobb. Vi såg till exempel i nyheterna för ett tag sedan en kvinna i Närke som utbildade sig till grävmaskinist, som är ett bristyrke, för att sedan kunna komma ut och arbeta. Hon har alltså flytt från Syrien till Sverige, utbildar sig till grävmaskinist och är snart i jobb. Det är denna typ av möjligheter som Moderaterna och Kristdemokraterna, med Sverigedemokraternas stöd, skar ned på i samband med den servettbudget som de lade fram i riksdagen.

Vi från regeringen kommer naturligtvis att arbeta för att det ska finnas goda möjligheter för nyanlända att komma i arbete genom arbetsmarknadspolitik, arbetsmarknadsutbildning och etableringsjobben.

Anf. 50 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Tillväxten är helt avgörande för att välfärden långsiktigt ska kunna få mer pengar. Varje politisk åtgärd som motverkar tillväxt motverkar också en stark välfärd. Vi behöver jobba mer och inte mindre. Finansministern talar om att tre familjedagar skulle betyda oerhört mycket på sommaren när det är skollov. Det finns fortfarande fritis som man har

tillgång till. Jag har därför mycket svårt att se att detta skulle vara den helt avgörande frågan.

Vi vet att friåret var mycket orättvist. Det var bara vissa yrkesgrupper och vissa personer som kunde ta del av det. Andra har inte haft några som helst möjligheter att göra det. Det är en oerhört orättvis och mycket dyr reform.

Jag upprepar att regeringen bär ett tungt ansvar för att man inte har använt högkonjunkturen för att driva igenom de viktiga reformer som kunde rusta Sverige för framtiden. Man har fört en passiv politik och litat på effekterna av högkonjunkturen. Samtidigt talar man om att man har satsat si och så mycket pengar på olika saker och är upprörd över att Moderaterna och Kristdemokraterna drog tillbaka en del av dessa så kallade satsningar. Vi gjorde det för att de inte gav någon effekt. Det var att kasta pengar i sjön. Pengarna gav inte den effekt som regeringen utlovade. Då är det läge att dra tillbaka dessa satsningar och lägga pengarna på någonting bättre. Det är precis så som vi tänkte med vår budget. Nu vill regeringen återgå till de dåliga satsningar som man gjorde tidigare. Det kan inte vara vägen framåt.

Finansministern svarade aldrig riktigt på min första fråga, och därför upprepar jag den. Under Alliansens tid lyckades alltså Sverige bättre än omvärlden, både vad gäller arbetsmarknad och tillväxt. I dag lyckas Sverige sämre än många jämförbara länder. Varför har det blivit så under den tid som Magdalena Andersson har varit finansminister? Jag skyller såklart inte på henne personligen. Men vad är det som regeringen har missat, eftersom Sverige har lyckats sämre än andra länder?

Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Låt oss återigen konstatera att Sverige under den förra mandatperioden har haft en högre tillväxt än andra EU-länder. Vi har den högsta sysselsättningsgraden som har uppmätts i Sverige på 25 år, vi har den högsta sysselsättningsgraden i EU och vi har den högsta sysselsättningsgraden som någonsin har uppmätts i något EU-land. Vi har den lägsta andelen personer som lever på transfereringar av bidrag sedan 1981, och vi har den lägsta statsskulden sedan 1977. Att få detta att framstå som ett misslyckande kräver kanske ett större konststycke än vad som är möjligt från riksdagens talarstol.

Däremot delar jag helt uppfattningen att det är oerhört viktigt att vi fortsätter att arbeta med reformer för att fler människor ska komma i arbete.

Men Moderaterna har i sin budgetmotion visat vad det är man vill. Det är väldigt tydligt vad moderat politik är: att sänka skatten, mest för dem som tjänar allra mest. Detta ska sedan betalas med nedskärningar, till exempel när det gäller att nyanlända ska kunna få den där utbildningen som gör att man kommer i jobb. Det är klassisk moderat politik.

Om man ser på den fördelningspolitik som fördes under förra mandatperioden märker man tydligt att vi såg till att de som har det lite tuffare också är de som får ta en större del av de gemensamma ekonomiska resurserna. Om man ser på fördelningen i Moderaternas budgetmotion är det väldigt tydligt att det är höginkomsttagarna som gynnas. Det är klassisk moderat politik, men det är inte det som Sverige behöver.

Prot. 2018/19:67
26 mars

Svar på
interpellationer

Vi behöver investera så att fler människor kommer i arbete och nyanlända får den utbildning som krävs. Vi ska bygga de bostäder som gör att ungdomar kan flytta hemifrån och människor flytta dit jobben finns. Vi behöver bygga den infrastruktur som gör att vi klarar av transporterna av både gods och människor. Tillsammans med forskning är det detta som gör att den svenska produktiviteten och tillväxten kan stärkas.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 18 Svar på interpellation 2018/19:104 om en översyn av kassaregisterlagen

Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Boriana Åberg har frågat mig om jag är beredd att initiera en snabb översyn av kassaregisterlagens konsekvenser för torg- och marknadshandlare och om jag har för avsikt att verka för att marknads- och torghandel som företagande kan bevaras. Hon har också frågat vilka åtgärder jag tänker vidta för att även marknads- och torghandel ska kunna verka på rimliga villkor samt hur jag ställer mig till Skatteverkets ursprungliga förslag om schablonbeskattning för företag som bedriver marknads- och torghandel.

Låt mig först slå fast att jag ställer mig bakom den borgerliga regeringens och min företrädares, den moderata finansministerns, åtgärd att utvidga kassaregisterlagstiftningen till att omfatta även marknads- och torghandel. Det finns inget som tyder på att den branschen är mindre drabbad av svarta inkomster än näringslivet i övrigt eller att kontrollbehovet skulle vara mindre för denna bransch. Under min tid som finansminister har kassaregisterkravet utökats till att även avse näringsidkare som driver verksamhet i Sverige utan att ha ett fast driftsställe här i landet.

Ett viktigt moment för att såväl marknads- och torghandel som annat företagande ska kunna bevaras är att konkurrens inom och mellan olika branscher sker på lika villkor. Skatteverket har därför en viktig uppgift, inte bara för att uppbära den skatt som behövs för att samhället ska fungera utan faktiskt även för att allt företagande ska ske på sjysta villkor och det seriösa företagandet skyddas.

Det har i olika sammanhang förts fram idéer om schablonbeskattning. Sådana förslag har det gemensamt att de inte resulterar i en beskattning av verkliga inkomster och därför gynnar dem som har högre inkomster än schablonen speglar på bekostnad av dem som har lägre faktiska inkomster. Systemet innebär i sig alltså ett avsteg från skatteförmågeprincipen. I något fall kan det ändå anses lämpligt att införa en sådan beskattning; till exempel infördes en möjlighet till tonnagesbeskattning för rederinäringen 2017. Jag vill inte heller utesluta att det kan finnas andra situationer där en schablonbeskattning kan vara ett alternativ.

Det är naturligtvis viktigt att företag, även inkluderande marknads- och torghandel, har goda och förutsägbara villkor att verka utifrån.

Anf. 53 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag vill börja med att säga att jag delar ministerns uppfattning att företagandet ska ske på rättvisa villkor och att det seriösa företagandet ska skyddas.

Torg- och marknadshandeln är ett seriöst företagande, som måste skyddas och som måste få verka på rimliga villkor. Anledningen till att jag ställde denna interpellation är ett antal möten med företagare i denna bransch som vittnar om att de inte alltid behandlas på ett rättvist sätt.

Det var inget fel på intentionerna bakom kassaregisterlagen. I praktiken fungerar den dock inte som det var tänkt. När lagen infördes fanns det information om att det till ett rimligt pris gick att köpa kassaapparater som fungerade i alla väder. Det visade sig vara osant. Än i dag saknas det sådana apparater som är godkända för utomhusbruk och när luftfuktigheten är över 60 procent. Garantier och försäkringar fungerar helt enkelt inte när man använder dessa apparater i dåligt väder. Och marknader och torghandel sker, som vi vet, för det mesta utomhus. Vi bor i ett land där det inte är solsken 365 dagar om året. Varje gång det regnar eller är för kallt på en marknad riskerar de seriösa handlarna att bryta mot lagen.

När vi debatterar rättvisa villkor för företagare vill jag lyfta en annan fråga som upplevs som ytterst orättvis av marknads- och torghandlarna, nämligen Skatteverkets anonyma kontroller.

Skatteverket kommer och utför kontroller utan att ge sig till känna. Den kontrollerade handlaren får en eller två månader senare ett brev med ett strafföreläggande utan att ha möjlighet att förklara eller diskutera om eller varför ett fel har inträffat. Som en av Skatteverkets kontrollanter har förklarat: Vi kan inte presentera oss och säga att vi är kontrollanter, för då kommer ni till slut att känna igen oss! Jag hoppas att ministern inte delar denna människosyn, där företagare behandlas som potentiella brottslingar.

Enligt mig är syftet med kontrollen – och med kontroller över huvudet taget – att handlarna inte ska göra fel och framför allt inte upprepa samma fel två gånger. Det borde vara betydligt mer rättvist och hederligt att på plats påpeka vilket fel som har begåtts i stället för att skicka ett brev månaden efter kontrollen.

Ett annat problem är när det är någon anställd som gör fel, till exempel glömmet att fråga om kunden vill ha kvitto. Då är det företagaren, torghandlaren, som ska betala böterna. Oftast är de anställda unga människor, 16–20 år. Detta förhållningssätt, att böterna ska betalas av ägaren, gör att en viktig rättsprocess åsidosätts. Men det gör också att dessa handlare drar sig för att anställa unga människor, vilket är beklagligt.

Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Skatteverket har fått möjlighet att göra icke förannonserade kontroller. Bedömningen är att det är ett effektivt verktyg. När man lyssnar på Borian Åberg kan man få intrycket av att det bara ska göras förebyggande kontroller. I så fall innebär väl det att man bara ska förannonserade kontroller. Jag har tidigare bedömt att det har funnits ett ganska brett politiskt stöd för att det finns poänger med att ha just oannonserade kontroller. Det bygger på att handlaren inte känner till att den som kommer till marknaden och befinner sig där är just från Skatteverket.

Normalt sett brukar inte ministrar ha så detaljerade synpunkter på hur en myndighet styr sin verksamhet. Min bild är att detta också har gällt tidigare, moderata, finansministrar. Om Borian Åberg har många synpunkter på hur Skatteverket praktiskt sköter kontrollerna kanske hon kan få bättre svar om hon frågar Skatteverket nästa gång de kommer till skatteutskottet. Men jag ska svara så gott jag kan.

Skatteverket menar att det är viktigt att handlarna i förhand inte ska känna till att det är just Skatteverket som kommer. Normalt sett berättar man redan under kontrollen att det är Skatteverket som gör kontrollen. Men i vissa fall bedömer man att det inte är lämpligt att göra det. Om man gör anonyma kontroller ingår det i Skatteverkets instruktioner att de ska ta kontakt med den kontrollerade i nära anslutning till att kontrollerna avslutas. Detta är alltså den information som jag har fått från Skatteverket.

Frågan är då om man kan kräva kassaregister i regn och kyla. Här är det viktigt att påpeka att det finns möjligheter för Skatteverket att inte ta ut kontrollavgift om det av någon anledning är tekniskt omöjligt att ha ett kassaregister. Det har till exempel förekommit fall med fäbodrar där det varken funnits el eller täckning. Det är alltså möjligt. Samtidigt finns det nu kassaregister som även kan installeras i surfplattor, och surfplattor klarar ju många olika väderlekar. Men om det råder väderlek som gör detta omöjligt finns det alltså möjlighet för Skatteverket att inte ta ut någon avgift.

Självklart är det viktigt att vi följer denna utveckling och säkerställer att det finns goda villkor. För att det ska finnas bra villkor för alla seriösa torg- och marknadshandlare är det dock viktigt, menar jag, att det finns en möjlighet att kontrollera om några inte bedriver sin verksamhet på sjysta villkor så att de som gör det har möjlighet att konkurrera.

Anf. 55 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Tack så mycket också för detta svar, ministern! Jag vill bara förtydliga att jag inte är emot oannonserade kontroller; jag är emot att man inte ger sig till känna efter att man har upptäckt fel. Av de hundratals kontroller som görs är det bara några enstaka som visar att människor gör fel, så därför är det ingen idé att man alltid presenterar sig och pratar med alla. Upptäcker man däremot fel ska man gå fram och säga: Du gjorde det och det felet. Här är dina böter.

Jag förstår att detta inte faller under ministerns omedelbara ansvarsområde. Jag ville bara påpeka för ministern, som så fint sa i sitt svar att hon är för rättvisa villkor, att det finns detaljer som kan göras ännu mer rättvisa. Jag hoppas att det går att ordna på något sätt.

Jag vill återkomma till min interpellation. Jag ställde där frågan om ministern tänkte verka för att marknads- och torghandeln ska bevaras. Jag upplevde inte att jag fick något svar i vare sig den första eller den andra omgången.

Jag och många andra tycker att torg- och marknadshandel är en viktig del av det svenska kulturarvet. Många platser ute på landsbygden lever upp tack vare att det då och då är marknad. Ett exempel är marknaden i Jokkmokk, som drar många intressenter från hela landet. Det speglas i tv-reportage, nyheter och så vidare. Det vore väldigt olyckligt om marknaderna i norr, och även i Skåne som jag kommer från och där marknaderna också är väldigt viktiga, försvann.

Det finns statistik som visar att det blir färre och färre marknadshandlare, eller knallar som de också ibland kallas. Särskilt svårt är det för idrottsföreningar att locka knallar till sina evenemang. Det leder till att dessa föreningar får mindre inkomster, mindre pengar att spendera på ungdomars aktiviteter, vilket i sin tur leder till att utbudet av ungdomsaktiviteter och diverse idrottsgrenar minskar eller hotar att minska.

Jag hoppas därför att ministern på något sätt vill göra en översyn av denna lag, som inte fungerar som intentionerna var.

Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag tackar Boriana Åberg för att hon tar upp dessa exempel på hur kontrollen fungerar vid olika marknader. Det är naturligtvis viktigt för mig som minister att få höra olika vittnesmål om hur myndigheternas verksamheter sköts, både från myndigheter och från riksdagsledamöter och även när jag träffar Torg- och Marknadshandlarna, en organisation som man springer på i olika sammanhang. Det är viktigt och mycket välkommet.

Jag delar helt Boriana Åbergs uppfattning att marknadshandlarna eller knallarna är en viktig del av Sverige och det svenska kulturarvet. Detta är också någonting som betyder mycket för ungdoms- och idrottsföreningar. Också för vissa bygder är detta viktigt för att sätta bygden på kartan och dra turister, kanske inte bara när det är marknad utan också andra delar av året.

Därför är det naturligtvis viktigt att det finns bra och rimliga villkor för dem som ägnar sig åt torg- och marknadshandel. Kassaregisterlagen var just ett sätt att skydda de seriösa näringsidkarna inom området, ett sätt att försöka stärka villkoren för den här branschen. Den utvidgning som gjordes så att kassaregisterkravet också avser näringsidkare som driver verksamhet i Sverige utan att ha ett fast driftsställe är också någonting som ökar konkurrenskraften för de svenska torg- och marknadshandlarna. Detta var två åtgärder just för att stärka konkurrensmöjligheterna för alla seriösa knallar som vi har runt om i landet.

Anf. 57 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag skulle vilja be ministern att förtydliga sitt svar om förslaget om schablonbeskattning. Detta borde man titta lite närmare på, tycker jag, framför allt därför att det var det ursprungliga förslaget från Skatteverket.

Ministern säger i sitt svar att schablonbeskattning gynnar dem som har höga inkomster och missgynnar dem som har låga. Det går säkert att diskutera. Det går säkert också att hitta en tillförlitlig metod som gör denna eventuella schablonbeskattning rättvis, till exempel att utgå från antalet meter som en viss handlare hyr, antalet anställda eller antalet firmabilar, så att det inte slår orättvist. Eftersom branschorganisationen själv ställer sig försiktigt positiv till förslaget borde det inte vara så svårt att inse att det kanske är en bättre lösning i väntan på kassaapparater som fungerar i alla väder.

Jag skulle gärna vilja att ministern utvecklade sitt svar om schablonbeskattning.

Anf. 58 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det finns helt klart både för- och nackdelar med schablonbeskattning. En fördel är att det blir enkelt. Det blir enklare för företagen, och det kan också bli enklare för människor som inte är så vana att driva företag att kliva in och bli företagare.

En nackdel är å andra sidan att beskattningen just för dem som kliver in riskerar att bli högre i förhållande till kostnaderna än för dem som varit företagare ett tag. När man bygger upp en verksamhet har man oftast en del kostnader som man får dra av innan man börjar betala skatt på vinsten. Det gör att det blir lättare för nya företag att komma in i branschen. Innan man gör vinst behöver man inte betala någon skatt.

Har man däremot en schablonbeskattning kan det bli svårare för nya företag att komma in på marknaden eftersom de då ska betala skatt oavsett om de har gjort någon vinst eller inte. Visst kan man ha en schablonbeskattning på exempelvis antalet fordon, men då blir det lättare för dem som ägt sitt fordon under lång tid. De har större möjlighet att betala skatt än någon som precis har köpt ett fordon och kanske står med stora skulder, räntor och amorteringar på fordonet. Det kan alltså finnas ett problem med nya som kommer in på marknaden om man har en schablonbeskattning. Men det kan som sagt finnas anledning att för vissa branscher titta på schablonbeskattning, och det har regeringen också gjort.

Jag vill tacka Borian Åberg för att hon har tagit upp den här frågan. Det är viktigt att vi har en levande torg- och marknadshandel i Sverige och inte minst att vi har en sådan som gör att alla de som gör rätt för sig och betalar skatter precis som man ska inte blir utslagna av andra som inte gör det. Det är precis därför som vi har de här kassaregistrarna.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 19 Svar på interpellation 2018/19:107 om en utvärdering av kemikalieskatten

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Borian Åberg har frågat mig när regeringen kommer att initiera en utvärdering av kemikalieskatten, vilka direktiv en sådan utvärdering kommer att få samt om utvärderingen förutom miljömässiga aspekter även till exempel kommer att studera effekter på sysselsättningen i Sverige.

Först och främst vill jag poängtera att det huvudsakliga syftet med kemikalieskatten är att minska tillförseln av farliga ämnen till människors hemmiljö och på så vis skydda människors hälsa.

Borian Åberg hänvisar till att en utvärdering av kemikalieskatten, gjord av Handels Utredningsinstitut, visar att införandet av skatten har lett till ökat administrativt arbete och färre arbetstillfällen inom elektronikbranschen till följd av ökad privatimport och utlandshandel.

Handels Utredningsinstituts antaganden skiljer sig från de antaganden som gjordes av den statliga offentliga utredning som lämnade förslaget om skatt på kemikalier i viss elektronik. Utredningen bedömde att utländsk e-handel skulle öka med 0,4 procentenheter som en följd av skatten. Re-

geringen gör ingen annan bedömning än utredningen, och Handels Utredningsinstitut har inte presenterat något underlag som förändrar den bedömningen.

Skatteintäkterna från kemikalieskatten uppgick 2018 till omkring 1,4 miljarder kronor. Uppskattningen av skatteintäkterna som Kemikalieskatteutredningen gjorde på 2,4 miljarder kronor justerades inför regeringens införande av skatten, framför allt på grund av en delvis ändrad utformning av skatten. Intäkterna överskattades dock även i regeringens proposition. Detta förklaras av bristande dataunderlag samt svårigheter i att uppskatta skatteintäkterna av denna helt nya skatt, vilket innebar att en rad antaganden behövde göras.

Riksdagen har tillkännagivit till regeringen att kemikalieskatten borde utvärderas. Frågan bereds i Regeringskansliet. Det är ännu för tidigt att uttala sig om när en sådan utvärdering kan ske och hur den i så fall bäst kan utformas.

Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag tycker att det är upprörande att regeringen planerar att höja kemikalieskatten utan att effekterna av den har utvärderats. På det sättet trotsar regeringen riksdagens tillkännagivande om en utvärdering och även påminnelsen om det tillkännagivandet.

Förra veckan kom en skrivelse från regeringen där det stod att man tycker att det är för tidigt att utvärdera kemikalieskatten. Men hur kan man gå fram med en höjning när man tycker att det är för tidigt att utvärdera och när man inte vet vad resultaten av skatten är? Ändå vill man göra det. Jag vill påminna om att innan skatten infördes var kritiken massiv från alla instanser – näringslivet förstås, men även Skatteverket och tullen. Det gick nog inte att hitta någon som var positiv till den här skatten. I den utvärdering som har gjorts av Handels Utredningsinstitut sägs att skatten varken uppfyller sitt syfte eller har någon positiv effekt över huvud taget. Tvärtom har den många negativa effekter. Jag ska berätta om dem i mitt nästa anförande.

Ministern säger i sitt svar att syftet med skatten var att minska de farliga ämnena i våra hem och arbetsplatser. Det är ett vällovligt syfte. Tyvärr finns det inga som helst belägg för att så är fallet. Faktum är att det inte finns några som helst belägg för att flamskyddsmedel som finns i våra elektronikprodukter eller vitvaror kan spridas i hemmiljön bara för att de finns där.

Om det är miljöeffekten som eftersträvas blev resultatet exakt det motsatta. Människor köper sina elektronikvaror och vitvaror via nätet i stället. Man köper utländska produkter som inte alltid motsvarar de svenska säkerhetsklassningarna. Det blir betydligt fler transporter, eftersom tillverkarna har sina lager i utlandet. Dessutom skadar det självklart den svenska handeln.

Jag vill säga att det här är symbolpolitik av det värsta slaget. Det här är en straffskatt på den svenska handeln.

Om vi ska gå tillbaka till att tala om miljönyttan är den här skatten också emot idén om cirkulär ekonomi som regeringen säger sig vilja eftersträva. Den går också emot FN:s mål för hållbar konsumtion och produk-

tion. Skatten gör att återförsäljare av begagnade produkter får betala skatten en gång till – varorna beskattas alltså två gånger. Det gör dem mindre attraktiva för försäljning, och i stället hamnar de på soptippen. Fullt användbara, moderna datorer och annat hamnar där i stället för att gå till någon som är behövande och inte har råd att köpa något nytt. Det är inte miljövänligt.

Anf. 61 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag kunde inte låta bli att gå in i den här debatten.

Det här blir ett så oerhört tydligt exempel på vad som händer när Sverige ensamt ska hitta på olika former av beskattning för att lösa problem. Människor går sedan lätt runt de här beskattningslösningarna genom exempelvis direktimport eller, som när det gäller flygskatten, genom att flytta avgångar till ett annat land. Det finns hur många exempel som helst på att vi i Sverige tror att vi med en egen liten skattelösning ska åtgärda ett problem. Det blir väldigt märkligt.

Boriana Åberg berörde ganska tydligt miljöeffekterna av det här – allt från det här med det begagnade som kanske inte blir lönsamt att sälja så att man skrotar det i stället och bygger upp ett skrotberg, till att vi får en massa ytterligare transporter. Den totala miljönyttan finns inte. Hur många avstår från att köpa en elektronikvara bara för att kemikalierna beskattas? Det går ju inte eftersom de här varorna oftast görs efter en internationell standard och kemikalierna finns i produkterna. Det är inte så att man kan välja en produkt med kemikalier i eller en utan kemikalier i, utan man får välja den produkt som finns, och då är det kemikalier i den. Konsumenten kan alltså inte göra ett aktivt val mellan olika produkter. Det funkar inte heller.

Det här är bara ett exempel på att man inför en skatt utan att först tänka efter när det gäller varför man gör det och vad meningen med det är. Man gör det för att man ska få in mer pengar. Det är den klassiska modellen, framför allt för Socialdemokraterna, att man beskattar allt som finns så mycket som möjligt så att man får in så mycket pengar som möjligt. Det är bara det som är drivkraften.

Magdalena Andersson sa själv att skatten inbringar mycket mindre pengar än vad man trodde från början att den skulle göra. Det är kanske inte så konstigt, för det beror på att människor importerar de här varorna själva i stället. Då slår vi ut fler elektronikbutiker och andra i detaljhandeln, och så blir människor arbetslösa och butikerna står tomma. Det regeringen gör är helt enkelt att slå undan benen på delar av svenskt näringsliv och dessutom plocka av svenska folket mer skattepengar. Det är den enda nyttan med det här. Någon miljönytta finns inte.

Anf. 62 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Syftet med den här skatten är att farliga ämnen i människors närmiljö, i hemmiljön, ska minska. Syftet är alltså att styra bort konsumtionen från de produkter som innehåller mycket farliga ämnen mot produkter som inte innehåller lika mycket farliga ämnen. Det innebär att produkter som inte har mycket farliga ämnen kan få en nedsättning av skatten med upp till 90 procent. Det är alltså inte alls som Jan Ericson säger att människor ska avstå från att köpa. Syftet är att styra människor så att de köper rätt saker.

Man kan däremot ha en relevant synpunkt. Det är om den här skatten är tillräckligt styrande. Regeringen har bedömt att den inte är det. Därför menar vi också att den behöver höjas. Samtidigt kommer även den nya skatten för en mobiltelefon att ligga på en tämligen låg nivå. Syftet är som sagt att styra mot de produkter som kan få den nedsatta skatten.

Jan Ericson säger att Sverige är ensamt med att hitta på detta, och därför är det dåligt. Låt mig då fråga Jan Ericson vilka förslag Moderaterna har lagt fram på EU-nivå eller global nivå just när det gäller en kemikalieskatt.

Anf. 63 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag vill fråga ministern hur det ska gå till att styra människor mot att köpa rätt saker när de sakerna inte finns. Flamskyddsmedel behövs för att tv-apparater, datorer och annat inte ska börja brinna. Den svenska skatten påverkar inte den globala produktionen det minsta. Det är stora multinationella företag som tillverkar dessa elektronikvaror eller vitvaror. Skatteverket skrev själva i sitt remissvar att en skatt på hemmamarknaden inte har någon styrande effekt på hur produkterna konstrueras. Det är i stället mycket bättre att på EU-nivå införa styrmedel som styr bort från farliga kemiska ämnen.

Ministern frågade vad Moderaterna har gjort. Det är tyvärr inte Moderaterna som sitter i regeringsställning. Det gör Socialdemokraterna, som styr tillsammans med sina samarbetspartier. Därför går frågan tillbaka. På vilket sätt ska man styra produktionen mot att använda ofarliga ämnen? Och vilket initiativ tänker ministern ta i EU för att det ska bli verklighet?

Jag måste svara på frågan om skattereduktionen för varor som inte innehåller brom-, klor- eller fosforföreningar. Det är väldigt svårt. Det skapar också en massa administrativt arbete, både för tullen och för företagen. Jag ska läsa upp ett citat från en företagare: Är varan ”skattepliktig måste vi ta reda på vikten för varan inklusive eventuella medföljande tillbehör – en uppgift som inte nödvändigtvis finns listad hos leverantören då Sverige är den enda marknad som använder en sådan uppgift”.

Det var jobbigt nog att läsa upp. Ännu jobbigare är det att ta reda på. Folk struntar helt enkelt i att begära reduktionen och väljer i stället att betala. Skatten läggs inte på slutkonsumenten. Våra elektronikföretag är så konkurrensutsatta att de väljer att täcka en del själva. När det kommer nya produkter blir de inte så dyra som de borde vara, och själva affären eller kedjan går med förlust.

Det som ministern sa stämmer. Regeringen gjorde en felaktig kalkyl om att kemikalieskatten skulle inbringa 2,4 miljarder. Ministern sa att det i stället blev 1,4 miljarder. Men det blev det inte. Intäkterna blev ännu lägre än så. Man ska också räkna med att skatten får földeffekter, som uteblivna momsintäkter på grund av försäljningsbortfall och minskad bolagsskatt på grund av lägre vinster. Nettoeffekten av den initiala skatten blev alltså 200 miljoner kronor.

Anf. 64 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Finansministern frågade mig vilka skatter Moderaterna har drivit på global nivå och EU-nivå. Det har vi inte gjort. Det är inte vår grej.

Vi har inte globala skatter i dag. Det ska vi nog inte ha heller, även om jag förstår att en stor global skattemyndighet som kan beskatta hela världen kanske är finansministerns våta dröm. Kanske skulle det vara en svensk generaldirektör. Vi är ju bäst på att plocka ut så mycket pengar som möjligt av folk. Men jag tror inte att vi ska gå den vägen. Den är nog inte särskilt bra.

De här skatterna är inte bara ett slag i luften. Det finns en allvarlig baksida. Vi pratar mycket om att hela Sverige ska leva, att vi ska ha en landsbygd som fungerar och så vidare. Ett stort bekymmer i dag är att stora delar av butiksnätet ute på landsbygden slås ut. Mindre orter tappar mycket service. Det här bidrar till det. Det är en liten pusselbit. Ensamt leder det inte till att en butik går under. Men för en butik som i dag har problem med sin omsättning och precis håller näsan över vattenytan kan en sådan här sak, som gör att ännu fler människor direktimporterar varor eller köper på annat sätt, vara det sista som leder till att man tvingas stänga butiken.

Vi avskaffade överindexeringen av bensinskatten, som Magdalena Andersson vill lägga tillbaka. Det skulle göra det ännu dyrare för människor på landsbygden att ta sig till sitt lokala butikscentrum. Det leder också till att fler väljer att handla på nätet i stället för i butiker. Allting bidrar till att slå ut landsbygden.

Detta kallar Magdalena Andersson grön skatteväxling. Jag kallar det grön skattehöjning. Jag skulle vilja höra från Magdalena Andersson vilka inkomstskatter hon vill sänka för att kompensera hushållen för den här gröna skattehöjningen.

Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jan Ericsons kritik mot kemikalieskatten är att det är dåligt att det bara sker på svensk nivå. Men man vill inte heller göra det på EU-nivå eller global nivå. Säg då som det är, Jan Ericson! Ni är emot en kemikalieskatt.

På det sättet är det med moderat politik. Vilken del av miljöpolitiken har Moderaterna någonsin varit entusiastisk över? Ingen. I högtidstalen talar man ibland om klimatförändringar och miljöpolitik. Men så fort man får möjlighet att göra något i praktiken slaktar man miljöbudgeten. Det såg vi senast i servettskissen till budget. Den som vill ta ansvar för framtiden ska inte rösta på Moderaterna.

Den gröna skatteväxlingen kommer regeringen att återkomma till riksdagen med. Vi kommer att berätta vilka skatter vi vill höja men också vilka skatter vi vill sänka. Vi kommer att sänka lika mycket skatter som vi kommer att höja. Vi återkommer till riksdagen när det gäller det.

Jag delar däremot Jan Ericsons uppfattning att det är oerhört viktigt att hela Sverige ska leva och att det ska finnas goda möjligheter att verka i hela landet. Jag är därför mycket bekymrad över resultatet av Moderaternas och Kristdemokraternas budget. Den innebär att Arbetsförmedlingen lägger ned kontor runt om i hela landet. Jag tror att många kommunalråd är betydligt mer bekymrade över det än kemikalieskatten.

Boriana Åberg menar att den här skatten skulle ha dragit in 2,4 miljarder. Det var vad utredningen föreslog. Men efter att utredningen var klar gjorde regeringen en rad justeringar. Bland annat infördes ingen beskattning på ytbeklädnader av PVC, och additivt tillsatta fosforföreningar beskattas lindrigare. Den högsta avdragsnivån ökades från 75 till 90 procent.

I propositionen gjordes alltså inte bedömningen att skatten skulle dra in några 2,4 miljarder.

Prot. 2018/19:67
26 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 66 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Kemikalieskatten, flygskatten och andra så kallade miljöskatter är inte miljöpolitik. Moderaterna satsar i sin politik på effektiva åtgärder där de behövs. Den är mycket bättre än alla typer av symbolpolitik, som denna regering ägnar sig åt.

Förutom att denna skatt är kontraproduktiv för miljön är den också väldigt skadlig för antalet arbetstillfällen. Vad gäller just arbetstillfällen för arbetskraft som inte är så välkvalificerad och oftast arbetar inom handeln har man tidigare beräknat – med nuvarande skattenivå och före den aviserade höjningen – att antalet minskar med mellan 600 och 1 500. Med den planerade höjningen prognosticeras ett tapp på arbetstillfällen med mellan 200 och 500 personer. Det handlar om människor som blir av med sitt jobb och som inte har så lätt att börja jobba någon annanstans, vilket de i Finansdepartementets pm föreslås göra.

Det här utgör ett trauma för individen. Det är svårt att hitta jobb. Allt detta borde man också ta med i beräkningen. Det var därför jag ställde en fråga om det här i min interpellation. Ska utredningen, när den väl tillsatts, ta hänsyn även till de samhällsekonomiska effekterna som är betydande och dessvärre negativa? Jag hoppas att den tillsätts så snart som möjligt.

Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Innan vi drar alltför långtgående slutsatser av sysselsättningseffekterna av skatten ska vi nog göra den utvärdering som riksdagen har beställt och som regeringen också kommer att leverera. Vi vet ännu inte om vi kommer att få de effekter som Borianna Åberg lyfter fram. Det låter på henne som om de redan har skett här och nu. Det vore nog bra att vi först genomför utvärderingen.

Det är symptomatiskt att just Moderaterna ställer interpellationer om olika miljöstyrande åtgärder. Moderaterna är ett av de partier i Sveriges riksdag som allra minst är intresserade av att ta det ansvar som vår generation har för att lämna över en planet också för framtida generationer. Vi har en svensk förebild, Greta Thunberg, som nu inspirerat tusentals skolelever runt om i hela världen att demonstrera för att vi politiker ska ta det nödvändiga ansvaret att rädda klimatet och miljön. Jag som socialdemokrat vill att vi ska göra detta.

Därför kommer vi att se till att göra förbättringar inom flera av de områden där Moderaterna slaktade de klimatåtgärder som den tidigare regeringen hade infört. Vi kommer att se till att ta vårt ansvar för den globala omställningen. Vi kommer att vara en ledande nation i detta och vara en inspirationskälla för andra länder i stället för att släpa fötterna efter oss på det sätt som vi sett tydliga uttryck för i moderat politik.

Denna regering vill ta ansvar för kommande generationer och kommer att med riksdagens stöd göra det genom våra förslag. Jag vet att Moderaterna kommer att rösta nej, men alla som tror på våra barn och deras framtid kommer att rösta ja.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 20 Svar på interpellationerna 2018/19:134 och 139 om RUT-avdrag för trygghetstjänster

Anf. 68 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Ali Esbati har frågat mig om det är min uppfattning att det i dag är vanligt med svarta väktartjänster och att RUT-avdrag ska bidra till att minska ett sådant problem. Han har också frågat mig om det är min uppfattning att väktartjänster och liknande utgör särskilt lämpliga områden för att slussa in personer som i dag står långt från arbetsmarknaden.

Tony Haddou har frågat mig om det är min uppfattning att ett ensidigt fokus på skydd och kontroll skapar trygghet i samhället och att detta ska ske genom att privata företag skapar vinst med hjälp av våra gemensamma skattemedel. Han har också frågat mig om det är min uppfattning att RUT-avdrag för trygghetstjänster är samhällsnyttigt, och på vilket sätt det i så fall skulle utjämna dagens ekonomiska klyftor.

Delar av regeringens politik bygger på januariavtalet, som är en sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna. Ali Esbatis och Tony Haddous frågor är ställda mot bakgrund av den del av januariavtalet som anger att en utredning om RUT-avdraget ska tillsättas.

Utredningen ska bland annat titta på en utvidgning av RUT-avdraget till tvätt-, flytt-, hämt- och trygghetstjänster. När det gäller trygghetstjänster finns det också enklare tjänster som både kan skapa en ökad trygghet och öka sysselsättningen. Någon överenskommelse om RUT-avdrag för väktartjänster finns inte i januariavtalet. Direktiv till utredningen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Anf. 69 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret som var ett mer eller mindre elegant sätt att helt undvika frågan!

Mina frågor gäller det lite märkliga påfundet som benämns trygghets-RUT. Jag exemplifierade frågorna med väktartjänster och liknande. Ministern tar fasta på att överenskommelsen mellan regeringen och Centern och Liberalerna är så pass vag att man inte riktigt vet vad dessa trygghets-skapande tjänster ska gå ut på, och därför kan hon inte riktigt besvara frågorna.

Det här är inte riktigt rimligt. Naturligtvis handlar problemen med den politik som regeringen har aviserat inte om huruvida verksamheten ska genomföras av någon som kan titulera sig som ordningsvakt, parkeringsvakt eller väktare eller av någon som även saknar den sortens utbildning. Jag kanske måste upprepa frågorna och omformulera dem lite så att de förhoppningsvis blir tillräckligt vaga för att jag ska få svar.

Först och främst har hela RUT-konceptet, som gäller skattesubventioner riktade mot vissa sorters tjänster i anslutning till hemmet, i väldigt stor utsträckning sålts in politiskt och retoriskt genom att man säger att dessa tjänster ändå skulle bli av mot betalning men ske utanför skattesystemet, i folkmun kallade svartjobb. Även om det är svårt att föra i bevis att redan det nuvarande regelverket har hjälpt i detta uppstår frågan om det finns skäl att tro att dessa argument kan hävdas vid en ytterligare utvidgning av dessa subventioner till fler områden som är mer eller mindre godtyckligt framskissade. Det kan lite tillspetsat exempelvis vara så att

regeringen misstänker att det finns ett betydande samhällsproblem med svartväktare av olika slag som på något sätt skulle förmås att arbeta vitt i stället.

Om vi inte ska tala specifikt om väktare får man i stället fråga sig om det finns andra typer av tjänster som ska ge den här ökade tryggheten, om vi diskuterar utifrån de givna premisserna. Det är inte lätt att veta vilka slags jobb som de här förment trygghetsskapande subventionerna ska gå till. Man får kanske gå till rättskällorna så gott det går, i detta fall Centerpartiets fantasirika motioner i dessa frågor.

Där kan man läsa att de är inne på tillsyn av hemmet vid resa eller frånvaro av annan anledning. Det behöver såklart inte vara väktare som göra detta. Det kanske är fråga om någon som kommer och rycker lite i dörren och ser om någon fortfarande är hemma eller om det är låst eller att någon vattnar blommorna åt en. Detta ska då skapa trygghet. Om detta är aktuellt och det är detta som det hela handlar om undrar jag om det här är rimligt. Är kostnader för den här typen av tillsyns- och bevattningsverksamhet av sådant slag att det bör skattesubventioneras? Och om det nu är så, uppgår det till sådana summor att det skulle kunna få märkbart positiva effekter på sysselsättning och ekonomi om man hjälper till ytterligare med skattesystemen?

Min andra fråga var om detta är den typ av verksamhet som är tänkt att vara en realisering av de så kallade enkla jobb som inte minst regeringens nyfunna samarbetspartier har tjatat mycket om. Det blir lite olika situationer om man tänker på utbildade vakter eller personer i allmänhet som ska till exempel vattna blommorna hos väsentligt bättre bemedlade villaägare som är på långsemester. Men det vore onekligen relevant att veta om detta mer generellt är den typ av arbetsmarknad som finansministern ser fram mot att subventionera fram med allmänna skattemedel. Det är sådant som jag tror att det vore intressant att få i alla fall ett hum om. Vad är regeringens intentioner med det som man nu har sagt att man ska gå fram med i någon form?

Anf. 70 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Finansministern är skicklig på att inte svara på frågorna. Jag vill ändå börja med att tacka finansministern för svaret – eller det var faktiskt inte mycket till svar, mer än att en utredning ska tillsättas och en hänvisning till att regeringens politik bygger på januariavtalet. Det vet vi ju redan. Men det är uppenbart att ett utökat RUT-avdrag ingår i den rejäla högersväng regeringen gör i skattepolitiken. Man använder arbetsmarknadsåtgärder som ger totalt negativa omfördelningseffekter.

Det finns flera anledningar till att vi ställer våra frågor, inte minst att våra gemensamma skattemedel år efter år använts för privat konsumtion och privata investeringar för den del som har det bäst ställt. Skatteverkets egen statistik visar tydligt att gruppen höginkomsttagare är överrepresenterad bland dem som hittills använt sig av RUT-avdraget medan den del av befolkningen som har lägst inkomster knappt återfinns i den statistiken.

Skattesubventionen är tydligt riktad mot den välbeställda målgruppen, som i allt större utsträckning utnyttjar tjänsterna och ökar värdet på sin bostad och ökar den egna välfärden. Hör detta ihop med exempelvis trygghetstjänster och att någon ska vattna blommorna och att man har det som tillsyn? Skulle vi kunna få ett hum om vad det handlar om?

Det vi lyfter fram i våra interpellationer hör ju också ihop med frågan om ojämlikheten och om varför staten ska fortsätta ge rabattkuponger till dem som har det bäst ställt. Vi vet redan resultatet av denna skeva fördelning av skattemedel. I min hemstad Göteborg innebär det en ekonomisk överföring via skattsedeln från exempelvis ett hushåll i Bergsjön till en familj i det välbärgade Långedrag. Det blir inte bättre av en utredning som bland annat ska titta på hur man ska utvidga det systemet, för det är helt fel i grunden.

I samma stad visar samtidigt de senaste trygghetsundersökningarna att de som bor i fattigare områden, framför allt kvinnor, är de som i störst utsträckning upplever otrygghet.

Fru talman! Vi fick inte riktigt svar om finansministerns uppfattningar, men hon snuddade vid min andra fråga om det är hennes uppfattning att RUT-avdraget för trygghetstjänster är samhällsnyttigt och på vilket sätt det i så fall skulle utjämna dagens ekonomiska klyftor. Breddningen som uppenbarligen ska utredas hör ihop med tvätt-, flytt-, hämt- och trygghetstjänster. Hjälper de tjänsterna på något sätt till att utjämna de ekonomiska klyftorna? Är det ens rimligt att skattesubventionera dem som arbetsmarknadsåtgärder när vi vet vilka som överanvänder avdragen mest?

När det gäller trygghetstjänster har säkerhetsbranschen, som troligtvis jublar just nu, drivit att dess tjänster ska ingå i RUT-avdraget. En inblandning av säkerhetsbranschen överlag ökar risken att villaområden och bostadsrättsområden bygger upp sin egen trygghet, som hyresgästerna på andra sidan stan ska betala för.

Samtidigt säger sig januariavtalet vilja utjämna dagens ekonomiska klyftor. Då vore det väl på sin plats att samhällets offentliga skattemedel går till riktiga trygghetsskapande åtgärder efter behov i stället för att rika områden ska få ännu fler bidrag.

Otryggheten i sig är redan en klassfråga, och om privatpersoner genom statliga rabattkuponger köper så kallade trygghetstjänster kommer ojämlikheten och klyftorna mellan människor att öka ytterligare. Det är ju inte så att utsattheten för exempelvis brott ökar inom samhällsgruppen som köper RUT-tjänster – tvärtom. Otryggheten ökar bland de mest socialt utsatta. Inom det området hade vi helst sett finansministern investera.

Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Frågan är om svarta väktare är ett stort problem som behöver lösas. Nej, jag ser inte att svarta väktare är ett stort problem.

Detta handlar om någonting annat. Som interpellanterna pekar på har det exemplifierats med att kunna se till att någon tittar till huset om någon är bortrest på semester, bröllopsresa, 50-årsbröllopsresa eller vad det nu kan vara. Det kan handla om att vattna blommorna, kolla posten och plocka ur postlådan om avbeställningen av tidningen inte har fungerat. Exakt vad som kommer att ingå kan jag inte svara på än eftersom vi ju ska tillsätta en utredning för att se hur man skulle kunna göra detta.

Är det här ett lämpligt arbete för att slussa in människor som står långt från arbetsmarknaden? Ja, det skulle det kunna vara. Att titta till ett hus, hjälpa till att vattna blommor och plocka in posten – ja, det kan vara ett bra första steg in på arbetsmarknaden för någon som står långt från arbetsmarknaden. Det tror jag absolut.

Jag tror inte att det är här de stora massorna i Sverige kommer att arbeta i framtiden. Vi gör stora investeringar i skolan och i högre utbildning och bygger ut Kunskapslyftet för att Sverige ska fortsätta vara en ledande nation med hög tillväxt, jämlikhet och goda förutsättningar för alla människor. Det är naturligtvis där vi ska satsa de stora resurserna.

Samtidigt ska vi inte blunda för att det finns människor i Sverige som i dagsläget står långt från arbetsmarknaden, som kanske har kommit hit sent i livet och har lite eller ingen utbildning med sig i bagaget. Olika former av enklare arbetsuppgifter kan vara en väg in på arbetsmarknaden även för de personerna, och det är naturligtvis också viktigt.

Anf. 72 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Vi närmar oss pudelns kärna. Det finns nu ett 73-punktsprogram, där regeringspartierna har kommit överens med Centern och Liberalerna om ett antal saker som ska genomföras. Man får vara ödmjuk inför att detta är en grannliga uppgift. Har man ett 73-punktsprogram kan det smygga sig in ett och annat som är lite märkligt.

Men nu är vi ju inte riktigt i den situationen. Vi ser om vi skärsådar detta dokument att det på ett väldigt långtgående sätt riskerar att leda till att ett av våra största samhällsproblem, nämligen stora klyftor mellan rika och fattiga, aktivt fördjupas.

När det gäller detta med RUT-tjänster blir det nästan parodisk klasspolitik. Jag tycker också att det är lite skrattretande att kolla på exemplen i den här världen. Man ska inte bara ha en situation där det är satt i system att folk som är nyanlända eller av andra skäl har låga inkomster ska gå och vattna blommor hos någon som är på 50-årsfest och att det ska vara en del av den svenska arbetsmarknaden, eftersom det är så många som är på 50-årsfester hela tiden. Det uppfattar jag faktiskt som ganska provocerande.

Särskilt provocerande blir det om man tittar på vad det är för andra saker som nämns i liknande sammanhang, inte under begreppet trygghets-RUT men under andra delar av det utvidgade RUT-avdraget. Både Kristdemokraterna och Centerpartiet som nu ingår i överenskommelsen talar om plantering av växter i trädgården och bortforsling av trädgårdsavfall men också om flytt av bohag inom samma bostad. Jag måste säga att jag tror att det är ganska få personer inom min bekantskapskrets som har det problemet – att man har så stor bostad att man måste anlita någon annan person för att flytta saker inom den. Vi pratar om att man skulle flytta ett piano från den egna flygeln till den andra.

Om man nu har ett sådant piano och en sådan bostad som är så pass stor att det krävs anlitad arbetskraft för att flytta det bör man rimligen också ha råd att betala det fulla priset för detta. Det är vad vi pratar om. Det ska inte vara förbjudet för någon att komma och vattna blommorna hos någon annan.

Ska vi med skattemedel, som man också samlar in från de nyanlända som kommit in på arbetsmarknaden, säga att här är en tjänst som vi vill stödja? Vi vill ha mer av detta i vårt samhälle, och vi vill dessutom att du som har råd att betala för det ska få en skattesubvention.

Det är inte bara problematiskt utan rent ut sagt provocerande. Nog hade jag kunnat ta det lite mer med jämnmood om det varit så att alla de 72 andra punkterna pekade i en annan riktning, även om Centerpartiets omsorg om flygelägare gjort att de fått sig en liten peng. Men det är inte så.

De andra punkterna handlar också om att sänka skatten för de rikaste, att avlöva delar av det som är det sociala stöd som vi alla har ett behov av och att försvaga rättigheterna på arbetsmarknaden för människor generellt i samhället.

Då framstår trygghets-RUT i ett lite annat ljus. Jag får återkomma i nästa inlägg med några slutsatser.

Anf. 73 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Jag försöker att ta tillbaka detta lite till grundproblemet. Det är tydligt att det är alldeles för många punkter i 73-punktsprogrammet som går åt helt fel håll.

Trots att vi har en utredning handlar det om privata företag som vill göra vinst på våra gemensamma skattemedel, som uppenbarligen kommer att gå till privata företag. Hade vi exempelvis satt ett stopp för vinster i välfärden hade troligtvis utfallet för en sådan utredning varit annorlunda. Det är inte denna regering särskilt sugen på.

Ur ett fördelningspolitiskt perspektiv är skatteavdrag för trygghets-tjänster en ganska galen idé. Eller rättare sagt: Det är en jättebra idé om du är villaägare på Lidingö. Då är det säkert en jättebra idé. Men dessa tjänster kommer naturligtvis inte att användas av dem som är i störst behov av sådana tjänster generellt, eller av skatteavdragen, för att få trygghet i sin vardag.

Det är också det som gör att det blir en så tydlig klassfråga, där trygghets-RUT kommer att öka klyftan ännu mer än tidigare. Hur det skulle gå ihop med det ursprungliga förslaget om RUT är en gåta. Om trygghet exempelvis ska handla om larm och utredningen visar någonting sådant undrar man: Vad har det med det ursprungliga att göra? Vad är det för larm folk installerar nu för tiden egentligen?

Det ursprungliga är att de rika behöver få ihop det så kallade livspusslet. Jag tror att de ändå kan hantera det utan en första-hjälpen-kit i form av ännu fler avdrag. Man undrar till slut vad sådana utvidgningar av skattebidrag leder till. Är det något Danderydsborna eller Vellingeborna kan göra själva utan att de får ett bidrag för det?

Jag beskrev tidigare att det är helt fel i grunden. Frågan om trygghet måste gå ihop med exempelvis jämlika livsvillkor och en generell välfärd som går att lita på. Det ska inte göras genom att redan välbeställda får ännu mer över i plånboken tack vare ännu ett skatteavdrag för privat och enskild välfärd.

Vad förväntar sig finansministern att en sådan utredning ska landa i? Grunden är fortfarande riktade bidrag för höginkomsttagare. Det är väldigt träffsäkert. En utvidgning riskerar att bli ännu mer ett nyliberalt experiment på vanliga löntagares bekostnad.

Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag delar inte uppfattningen att 73-punktsprogrammet inte innehåller jämlikhetspolitik. Jämlikhetspolitiken innehåller flera delar. Ett utvidgat trygghets-RUT är inte något som skulle göra något större avtryck

på den samlade fördelningen i samhället. Däremot är flera av de andra åtgärder som vi har i januariavtalet viktiga för att vi ska kunna ha ett sammanhållet samhälle.

Något av det jag själv brinner för allra mest är Skolkommissionens förslag, som jag har sagt att vi ska genomföra. Skolkommissionen samlade hela expertisen på området för att se: Hur ska vi kunna skapa en jämlikare skola? Det finns inget bättre sätt att skapa ett jämlikt samhälle än att se till att vartenda barn, varenda elev, som går i den svenska skolan ska få det stöd de behöver för att få med sig de kunskaper som är nödvändiga för att klara sig på arbetsmarknaden. Det förslaget kommer vi att genomföra.

Därutöver kommer vi att genomföra den stora satsning på välfärdsmiljöerna som har påbörjats. Där vill vi öka statsbidragen med 5 miljarder om året under mandatperioden. Därutöver görs satsningar på åtgärder vid psykisk ohälsa inte minst hos unga. Det är någonting som drabbar alltför många unga i dagsläget, och det drabbar också ojämnt. Det görs också en satsning på cancervård och ambulansvård. Vi har en lång rad satsningar just för att säkerställa den trygghet som finns i vår generella välfärd.

Vi har därutöver förslag på att man ska stärka barnfamiljerna genom en familjevecka. Vi vill förbättra för de sämst ställda pensionärerna och också de pensionärer som jobbat ett helt långt yrkesliv men som ändå får en väldigt låg pension. Det är viktiga områden i den generella välfärden för att vi alla ska kunna vara trygga.

Därutöver har vi viktiga satsningar för att fler människor ska komma i arbete. Det är en stor ekonomisk klyfta och en stor ojämlikhet mellan människor som har ett arbete och människor som inte har ett arbete. Vi vill bland annat satsa ytterligare på att bygga ut Kunskapslyftet så att fler får med sig yrkeskunskaperna för att komma in på arbetsmarknaden men också för att fler nyanlända ska komma i arbete.

Anf. 75 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Politik är att vilja men också att välja. Här har Socialdemokraterna och regeringen gjort valet att landa i en överenskommelse som jag fortfarande menar är väldigt tydlig med vart man vill ta Sverige. Det är inte i en mer jämlik riktning och inte i en riktning där de stora allvarliga samhällsproblemen och utmaningarna som vi har får goda lösningar.

Det gäller jämlikheten men det gäller också de pengar som läcker ut från vår gemensamma välfärd till kommersiella bolag och hur det förändrar möjligheten att göra hela välfärden till allas välfärd och inte till en kassako för de kommersiella bolagen. Det finns också flera andra områden där det verkligen är så att 73-punktsprogrammet pekar i helt fel riktning.

Förutom att välja mellan konkreta förslag är politik en fråga om att välja vems sida man står på. Hur känner människor ute i samhället att de blir sedda på från regering och riksdag? Jag menar att det förslag som finansministern ändå står här och försvarar är ett förslag som på ett nästan parodiskt sätt säger till de människor som i dag sliter med att få pengarna och livet att gå ihop att det i varje fall inte är på deras sida regeringen står med förslagen.

Den står på den sida som har problem med att flytta flyglar mellan olika delar av sina ågor. Det tycker jag är ett allvarligt problem i sig.

Prot. 2018/19:67

26 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 76 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Det lät väldigt bra med januariavtalet. Man kan fråga sig när sådana förslag dyker upp: Vad är jämlikt när nygifta rikisar ska ha någon som vattnar deras blommor när de är på bröllopsresa när exempelvis barnen i Angered inte ens får sommarlovskort för att ta sig till stranden i samma stad? Det är inte alls jämlikt.

Så länge politiken är riggad för de rikaste kommer ojämlikheten att öka. Vi har gått från att vara ett av de länder vars skattesystem omfördelar mest till att ha det minst omfördelade skattesystemet bland EU:s kärnländer. Samtidigt har vi växande kapitalinkomster som ska koncentreras till få personer. Det här förslaget går i helt motsatt riktning när det gäller att jämna ut effekterna. Nu föreslås det även att rika ska få tillbaka ännu fler belopp i ännu fler avdrag.

Vi har lyft upp detta och förklarat hur skevt det är. Det vore, så enkelt som det låter, mer rimligt att utjämna klyftorna och orättvisorna än att fördela pengar från folk med vanliga inkomster till de allra rikaste.

Dessutom är detta ett slöseri med våra gemensamma medel. Vi anser att dessa ska användas till att skapa jobb inom välfärden och till att exempelvis stärka hemtjänsten eller socialtjänsten ute i landets kommuner som faktiskt behöver det. Jag tror att de behöver pengarna mer än någon som ska ha avdrag för att någon annan ska vattna blommorna när personen är på semester.

Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag tror att man ska vara försiktig när man talar om kostnaderna i samband med just RUT-avdragen. De utvärderingar som har gjorts tyder på att detta inte egentligen medför några kostnader, eftersom det handlar om många tjänster som annars antingen inte hade blivit av eller som hade varit svarta men som blir vita på detta sätt. Det gör att kostnaderna för RUT-avdragen faktiskt inte blir särskilt höga.

När man tittar på att utvidga RUT-avdragen är det dock naturligtvis viktigt att man ser till att det är samma typ av tjänster så att det får samma positiva effekt som de nuvarande RUT-avdragen har fått.

Tony Haddou tog upp det faktum att Moderaterna och Kristdemokraterna med stöd av Sverigedemokraterna tog bort de avgiftsfria busskort som tidigare hade införts. Även jag beklagar detta. Jag tyckte att det var en fantastisk reform som genomfördes under den förra mandatperioden. Jag var stolt över att kunna lägga fram den till Sveriges riksdag, och jag vet att detta var en viktig fråga för Vänsterpartiet.

Jag tycker att det är viktigt att våra ungdomar har möjlighet att ta bussen för att åka och bada på sommaren, så jag beklagar att man valde att dra bort den satsningen och många andra viktiga satsningar.

Vi kommer nu att tillsätta en utredning för att se över hur ett sådant här förslag kan utformas. Jag ser fram emot kommande debatter kring detta och andra ämnen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

- 2018/19:59 Reglering av alkoglass m.fl. produkter
- 2018/19:65 Personuppgiftsbehandling i viss verksamhet som rör allmän ordning och säkerhet – Anpassningar till EU:s dataskyddsreform
- 2018/19:67 Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar
- 2018/19:68 Ändring av övergångsbestämmelse avseende behörighetsreglering
- 2018/19:72 Vissa betaltjänstfrågor
- 2018/19:74 Ändring av sammansättningen av Skolväsendets överklagandenämnd
- 2018/19:77 Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning
- 2018/19:78 Skärpt straff för subventionsmissbruk
- 2018/19:81 Stärkt ordning och säkerhet i domstol
- 2018/19:82 Avskaffad särskild löneskatt för äldre
- 2018/19:83 Kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning

Skrivelser

- 2018/19:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2018
- 2018/19:76 Riksrevisionens rapport om fyrstegsprincipen
- 2018/19:90 Nordiskt samarbete 2018
- 2018/19:103 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2018

Redogörelse

- 2018/19:RR3 Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds årsredovisning 2018

Motioner

- med anledning av prop. 2018/19:50 Makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer
- 2018/19:3036 av Mikael Eskilander m.fl. (SD)
- 2018/19:3040 av Mats Green m.fl. (M)

med anledning av prop. 2018/19:58 Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning

- 2018/19:3039 av Robert Stenkvist m.fl. (SD)
- 2018/19:3041 av Kristina Axén Olin m.fl. (M)

med anledning av skr. 2018/19:57 Riksrevisionens rapport om långsiktiga effekter av utökade valmöjligheter till gymnasieskolan

- 2018/19:3038 av Kristina Axén Olin m.fl. (M)

Socialförsäkringsutskottets betänkande

- 2018/19:SfU24 Åtgärder för att mildra konsekvenserna på det sociala området med anledning av brexit

§ 22 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 mars

2018/19:134 Trygghets-RUT

av *Ali Esbati* (V)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 18 mars

2018/19:135 Tullverkets befogenheter

av *Hampus Hagman* (KD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:136 Framtidens kraftvärme

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:137 Rättsstatens principer i Rumänien

av *Ludvig Aspling* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:138 Sexualbrottsutredningar

av *Annika Qarlsson* (C)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

den 19 mars

2018/19:139 RUT-avdrag för trygghetstjänster

av *Tony Haddou* (V)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:140 Nationellt godkända idrottsutbildningar

av *Alexandra Anstrell* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

den 20 mars

2018/19:141 Regeringens beredskap inför en lågkonjunktur

av *Erik Bengtzboe* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2018/19:142 Tjänstemannaansvar

av *Per Söderlund* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 21 mars

2018/19:143 Reseavdrag vid arbetspendling

av *Jan Ericson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:144 Reseavdragets betydelse för matchningen på arbetsmarknaden

av *Jan Ericson* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2018/19:145 Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU)

av *Alexandra Anstrell* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2018/19:146 Reformerna för att möjliggöra att äga sin egen bostad

av *Larry Söder* (KD)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2018/19:147 Oklara besked om kreditrestriktioner

av *Larry Söder* (KD)

till statsrådet Per Bolund (MP)

den 22 mars

2018/19:148 Fastighetsskatten

av *Larry Söder* (KD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:149 Ändringar i vattentjänstlagen

av *Larry Söder* (KD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

den 25 mars

2018/19:150 Skattereformen

av *Kjell Jansson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:151 Sverige och investerarskyddet

av *Jens Holm* (V)

till statsrådet Hans Dahlgren (S)

2018/19:152 Företagsskatter

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:153 Kemikalieskatten

av *Tobias Andersson* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:154 Drivmedelsskatter

av *Sofia Westergren* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 23 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 mars

2018/19:409 Svenskt bistånd till verksamheter med kopplingar till terrorism

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

Prot. 2018/19:67
26 mars

2018/19:410 Finansiering av Gaaltije
av *Cassandra Sundin* (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2018/19:411 Behöriga lärare
av *Lars Beckman* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2018/19:412 Säkrande av bevis genom förhör i tid
av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

den 18 mars

2018/19:413 Ansvar för 20 000 bortglömda
av *Hans Hoff* (S)

till statsrådet Annika Strandhäll (S)

2018/19:414 Fri kultur

av *Lotta Finstorp* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2018/19:415 Säkerhet på biogasbussar

av *Lotta Olsson* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2018/19:416 Nekad ersättning för skada i jobbet

av *Thomas Morell* (SD)

till statsrådet Annika Strandhäll (S)

2018/19:417 Obligatoriska samtal

av *Martina Johansson* (C)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:418 Anmälningar mot lärare

av *Jimmy Loord* (KD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2018/19:419 Undantag för spel på kredit

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)

till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

den 19 mars

2018/19:420 Domen mot Nasrin Sotoudeh i Iran

av *Anders Österberg* (S)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:421 Stöd till de iranska människorättsaktivisterna

av *Fredrik Malm* (L)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:422 Mänskliga rättigheter i Iran

av *Azadeh Rojhan Gustafsson* (S)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

den 20 mars

2018/19:423 Tillgång till bank-id

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2018/19:424 Ordningsvakter med kopplingar till nazistiska organisationer

av *Linda Westerlund Snecker* (V)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:425 Atlantic Council

av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:426 Målsättningen om antalet polisanställda 2024

av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:427 Skärpta straff för våldtäkt

av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:428 Diarieföring av besök i Turkiet

av *Mikael Strandman* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:429 Kontanter som betalningsmedel hos statliga myndigheter

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2018/19:430 Kallande av Irans ambassadör till UD

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:431 HPV-vaccin till pojkar

av *Markus Wiechel* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:432 Indrivning av skadestånd

av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:433 Kriminaliseringen av terrorfinansiering

av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 21 mars

2018/19:434 Användning av extra anslag till FOI

av *Hans Wallmark* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2018/19:435 Trygghet i HVB-hem

av *Lina Nordquist* (L)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:436 Embryodonation

av *Barbro Westerholm* (L)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:437 Kompensation för sena utbetalningar av EU-ersättningar

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:438 Kolkraftsutbyggnaden i världen

av *Sten Bergheden* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

Prot. 2018/19:67
26 mars

2018/19:439 Arbetsmarknadsutbildningar

av *Lars Beckman* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2018/19:440 Arbetskraftsinvandring

av *Christina Høj Larsen* (V)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:441 Brister i Arbetsförmedlingens kontrollfunktioner

av *Lars Beckman* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

den 25 mars

2018/19:442 Lärarbehörighet

av *Johanna Rantsi* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2018/19:443 Tvångsanslutning av enskilda avlopp

av *Sten Bergheden* (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:444 Bredare samhällsekonomiska kalkyler för järnväg

av *Jens Holm* (V)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2018/19:445 Biobränsle

av *Jessica Rosencrantz* (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:446 Hedersrelaterat bortförande

av *Johanna Rantsi* (M)

till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

2018/19:447 Utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck

av *Johanna Rantsi* (M)

till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

2018/19:448 Val av bil och bilbränsle

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:449 Konsumenters möjlighet att välja svenskproducerad mat

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

§ 24 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 20 mars

2018/19:357 Spel på kredit

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2018/19:360 Halkbekämpning och vinterväghållning

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2018/19:358 Grundläggande behov enligt LSS

av *Lars Beckman* (M)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2018/19:359 Konsulär hjälp till IS-terrorister

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2018/19:363 EU-trailrar

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2018/19:362 Personal inom hälso- och sjukvården

av *Margareta Cederfelt* (M)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2018/19:361 Skydd för visselblåsare inom forskningen

av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet *Matilda Ernkrans* (S)

2018/19:365 Den otillåtna yrkesmässiga trafiken i Sverige

av *Thomas Morell* (SD)
till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2018/19:367 Hantering av miljöfarliga ämnen

av *Thomas Morell* (SD)
till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2018/19:366 Fusk vid transporter

av *Thomas Morell* (SD)
till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2018/19:368 Kränkningar av mänskliga rättigheter i Pakistan

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2018/19:369 Ökat företagande

av *Tobias Andersson* (SD)
till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2018/19:370 Sveriges uteblivna tillväxt

av *Tobias Andersson* (SD)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2018/19:372 Grundutbildning till hemvärnet

av *Jan R Andersson* (M)
till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2018/19:373 Stöd till kurder för fängelsedrift, flyktinghjälp och ökad säkerhet

av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2018/19:374 Nordiskt samarbete kring järnvägsinvesteringar

av *Magnus Jacobsson* (KD)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2018/19:375 Säkerhet kring tjänstehubb på energimarknaden

av *Hans Rothenberg* (M)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2018/19:392 Säkerhetsskandaler

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2018/19:377 Kronofogden

av *Ulla Andersson* (V)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:378 Arbetsmiljöproblem på statliga bolag

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:386 Domen mot människorättsjuristen Nasrin Sotoudeh

av *Boriana Åberg* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:383 Möjligheten till skyltning utmed större allmänna vägar

av *Tina Acketoft* (L)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2018/19:384 Könstillhörighetslagen

av *Barbro Westerholm* (L)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2018/19:382 Ett avskaffande av preliminärskatten

av *Robert Hannah* (L)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:406 Torgny Segerstedts flygplats

av *Robert Hannah* (L)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2018/19:393 Fritt skolval

av *Johanna Rantsi* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2018/19:394 Moms på vårdpersonal

av *Kjell Jansson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:395 Skattemedel till konst för maskar, skalbaggar och svampar

av *Björn Söder* (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2018/19:396 IS-återvändare

av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:399 Venezuela

av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:398 Maktväxling i Venezuela

av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:397 Översynskonferensen för NPT

av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:401 Bristen på rastplatser för tung trafik

av *Thomas Morell* (SD)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2018/19:402 Situationen i Kamerun

av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2018/19:379 Riksrevisionens granskning av statsägda Almi
av *Margareta Cederfelt* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:390 Systembolaget och gårdsförsäljning
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2018/19:380 Svenskt stöd via banker till Somalia
av *Anders Österberg* (S)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2018/19:389 Information till skolungdomar om islamismens brott mot mänskligheten
av *Robert Hannah* (L)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2018/19:404 Företagande och konsumentmakt i parallella samhällen
av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:405 Regelverket för skatterabatt till serverhallar
av *Niels Paarup-Petersen* (C)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2018/19:408 Återbetalning av energiskatt
av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 21 mars

2018/19:391 Terapi som ska bota hbtq-personer
av *Robert Hannah* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:385 Landsförräderibrott för IS-terrorister
av *Robert Hannah* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:381 Behovet av häkte i Västerås
av *Roger Haddad* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:387 Statslösa svenska barn
av *Robert Hannah* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:403 Medborgarskapets betydelse vid barnäktenskap i utlandet
av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 22 mars

2018/19:376 Jakt på varg
av *John Widegren* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:371 Utveckling av grödor i norra Sverige
av *Magnus Oscarsson* (KD)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

Prot. 2018/19:67
26 mars

den 25 mars

2018/19:388 Kontroller och resultatredovisning av bistånd
av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2018/19:400 Misstänkt korruption inom biståndsverksamhet
av *Magdalena Schröder* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

§ 25 Kammaren åtskildes kl. 15.53.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 18 anf. 58 (delvis)
och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Återrapportering från Europeiska rådets möte.....	1
Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 2 JESSIKA ROSWALL (M).....	3
Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	3
Anf. 4 JESSIKA ROSWALL (M).....	4
Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	4
Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	5
Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	5
Anf. 10 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	6
Anf. 12 ANNIKA QARLSSON (C).....	7
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	7
Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V).....	7
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	8
Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V).....	8
Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	9
Anf. 18 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	9
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	10
Anf. 20 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	10
Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	10
Anf. 22 TINA ACKETOFT (L).....	11
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	11
Anf. 24 TINA ACKETOFT (L).....	12
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	12
Anf. 26 ÅSA WESTLUND (S).....	12
Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	13
Anf. 28 ÅSA WESTLUND (S).....	13
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	13
Anf. 30 KAROLINA SKOG (MP).....	14
Anf. 31 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	14
Anf. 32 KAROLINA SKOG (MP).....	15
Anf. 33 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	15
Anf. 34 HANS ROTHENBERG (M).....	15
Anf. 35 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	16
Anf. 36 HANS ROTHENBERG (M).....	16
Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	16
§ 2 Justering av protokoll.....	17
§ 3 Anmälan om ny riksdagsledamot.....	17
§ 4 Anmälan om ändrad partibeteckning.....	17
§ 5 Anmälan om gruppleddare för partigrupp.....	18
§ 6 Anmälan om ersättare för gruppleddare för partigrupp.....	18
§ 7 Anmälan om vice ordförande i EU-nämnden.....	18
§ 8 Avsägelse.....	18
§ 9 Anmälan om kompletteringsval.....	18

§ 10 Meddelande om aktuell debatt om hot och våld mot Sveriges lärare och rektorer	18
§ 11 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	19
§ 12 Anmälan om faktapromemorior	20
§ 13 Anmälan om granskningsrapport	20
§ 14 Ärende för hänvisning till utskott	21
§ 15 Ärenden för bordläggning	21
§ 16 Svar på interpellation 2018/19:113 om andning och sonmatning som grundläggande behov	21
Anf. 38 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	21
Anf. 39 PIA STEENSLAND (KD)	22
Anf. 40 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	23
Anf. 41 PIA STEENSLAND (KD)	24
Anf. 42 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	25
Anf. 43 PIA STEENSLAND (KD)	26
Anf. 44 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	26
§ 17 Svar på interpellation 2018/19:95 om åtgärder för högre tillväxt	27
Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	27
Anf. 46 JAN ERICSON (M)	27
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	29
Anf. 48 JAN ERICSON (M)	29
Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	30
Anf. 50 JAN ERICSON (M)	30
Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	31
§ 18 Svar på interpellation 2018/19:104 om en översyn av kassaregisterlagen	32
Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	32
Anf. 53 BORIANA ÅBERG (M)	33
Anf. 54 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	33
Anf. 55 BORIANA ÅBERG (M)	34
Anf. 56 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	35
Anf. 57 BORIANA ÅBERG (M)	35
Anf. 58 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	36
§ 19 Svar på interpellation 2018/19:107 om en utvärdering av kemikalieskatten	36
Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	36
Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M)	37
Anf. 61 JAN ERICSON (M)	38
Anf. 62 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	38

Anf. 63 BORIANA ÅBERG (M).....	39	Prot. 2018/19:67
Anf. 64 JAN ERICSON (M)	39	26 mars
Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	40	-----
Anf. 66 BORIANA ÅBERG (M).....	41	
Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	41	
§ 20 Svar på interpellationerna 2018/19:134 och 139 om RUT-avdrag för trygghetstjänster.....	42	
Anf. 68 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	42	
Anf. 69 ALI ESBATI (V).....	42	
Anf. 70 TONY HADDOU (V).....	43	
Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	44	
Anf. 72 ALI ESBATI (V).....	45	
Anf. 73 TONY HADDOU (V).....	46	
Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	46	
Anf. 75 ALI ESBATI (V).....	47	
Anf. 76 TONY HADDOU (V).....	48	
Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	48	
§ 21 Bordläggning.....	49	
§ 22 Anmälan om interpellationer.....	50	
§ 23 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	51	
§ 24 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	54	
§ 25 Kammaren åtskildes kl. 15.53.....	58	